Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КОМИТЕТИ
ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ. КЕНГАШИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 207 (9853). • 1990 йил 30 октябрь • сешанба • Баҳоси 3 тийин.

Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгашининг мажлиси тўғрисида

АХБОРОТ

29 октябрь куни ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон ССЖ Олий кенгашининг учинчи сессияси Тошкентда иш бошлади. Сессияни Ўзбекистон ССЖ Олий кенгашининг раиси М. И. Иброҳимов очди.

Сессия қатнашчилари иккинчи сессиядан кейин вафот этган Ўзбекистон ССЖ халқ депутатларини бир дақиқа сукут сақлаб хотирладилар.

Мандат комиссияси раиси Ш. М. МИРЗИЁЕВ маърузасига мувофиқ янги сайланган Ўзбекистон ССЖ халқ депутатларининг ваколатлари тасдиқланди.

Сессияда Ўзбекистон ССЖ Президенти, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби И. А. Каримов нутқ сўзлади. У ажойиб ғалаба — пахта тайёрлаш давлат режаси муваффақиятли бажарилганлиги билан ҳаммани чин кўнгилдан самимий табриклади. Деҳқонлар, пахтакорлар, механизаторлар, жумҳуриятнинг деҳқончилик— саноат мажмуаси билан боғлиқ бўлган барча кишилар қисқа муддатда ажойиб ютуққа эришдилар, халқимиз фаровонлиги кўп жиҳатдан ана шу ютуққа боғлиқ. Бу ютуққа шаҳарликлар, талабалар ва мактаб ўқувчиларини пахта далаларига ишга олиб чиқиш ҳисобидан эмас, балки фақат қишлоқ меҳнатчиларининг фидокорона меҳнати, уларнинг меҳнатини моҳирлик билан ташкил этиш, маънавий ва моддий омилларни тўғри қўлланиш туфайли эришилди.

Сессиянинг кун тартиби тасдиқланади. Ўзбекистон ССЖ халқ депутатлари кўриб чиқиши учун қуйидаги масалалар киритилади:

— Ўзбекистон халқ хўжалигини барқарорлаштиришнинг асосий йўналишлари ва бозор иқтисодиётига ўтиш қоидалари тўғрисида;

— 1991 йилда Ўзбекистон ССЖни иқтисодий ва ижтимоий ривожлантиришнинг асосий кўрсаткичлари ҳақида;

— 1991 йил жумҳурият бюджетининг асосий кўрсаткичлари ва Ўзбекистон ССЖ 1989 йилги давлат бюджети ижроси тўғрисидаги ҳисоботни тасдиқлаш ҳақида;

— «Ўзбекистон ССЖда мулкчилик тўғрисида»ги қонун лойиҳаси ҳақида (иккинчи муҳокама);

— «Ўзбекистон ССЖда кордонлик ҳақида»ги қонун лойиҳаси тўғрисида;

— «Ўзбекистон ССЖ халқ депутатлари мақоми тўғрисида»ги қонун лойиҳаси ҳақида;

— Ўзбекистон ССЖ Президенти фармонларини тасдиқлаш тўғрисида;

— милиция ходимларини ҳуқуқий ва ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилишни кучайтириш ҳақида;

— Ўзбекистон ССЖ ҳарбий комиссариати тўғрисидаги низом лойиҳаси ҳақида;

— «Савдода суиистеъмоллар ва чайқовчилик учун жавобгарликни кучайтириш тўғрисида»ги Ўзбекистон ССЖ қонуни лойиҳаси ҳақида (иккинчи муҳокама);

— Ўзбекистон ССЖ Олий кенгашининг «Народное слово» газетасини таъсис этиш ҳамда «Халқ сўзи» ва «Народное слово» газеталарининг муҳаррири ҳақида;

— Ўзбекистон ССЖ халқ депутатлари сайловини ўтказувчи Марказий сайлов комиссияси таркибидаги ўзгаришлар ҳақида;

— Ўзбекистон ССЖ конституциявий назорат комитети таркибидаги ўзгаришлар тўғрисида;

— Ўзбекистон ССЖ айрим вилоят ва Тошкент шаҳар судлари таркибига ўзгартиш киритиш ҳақида;

— Ўзбекистон ССЖ Олий кенгаши мудофаа масалалари ва ҳарбий хизматчиларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш комиссиясини ўзгартириб, уни Ўзбекистон ССЖ Олий кенгашининг мудофаа масалалари, давлат хавфсизлиги ва ҳарбий хизматчиларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш комитетига айлантириш ҳамда Ўзбекистон ССЖ Олий кенгаши айрим комитетлари таркибига ўзгартишлар киритиш ҳақида;

— «Ўзбекистон ССЖда ижро этувчи ва идора қилувчи ҳокимият тузилишини такомиллаштириш тўғрисида»ги қонун лойиҳаси ҳақида;

— Ўзбекистон ССЖ Конституцияси (Асосий қонуни)га ва Ўзбекистон ССЖ жиноят кодексига қўшимчалар ва ўзгартишлар киритиш ҳақида;

— Ўзбекистон ССЖ вице-президентини сайлаш тўғрисида;

— «Ўзбекистон ССЖда маҳаллий ўзини ўзи бошқариш ва халқ депутатлари маҳаллий кенгашлари ҳақида»ги қонун лойиҳаси тўғрисида;

— Ўзбекистон ССЖ прокурорини тайинлаш ҳақида;

— Ўзбекистон ССЖ халқ депутатларига сайловчилардан тушган наказлар асосида олиб бориладиган ишга принципиаллик билан ёндашув тўғрисида.

Ўзбекистон ССЖ вазирлар кенгашининг раиси Ш. Р. Мирсаидов «Ўзбекистон халқ хўжалигини барқарорлаштиришнинг асосий йўналишлари ва бозор иқтисодиётига ўтишнинг қоидалари ҳақида» маъруза қилди.

Ўзбекистон ССЖ Олий кенгаши иқтисодий ислоҳот ва маҳаллий ўзини ўзи бошқариш комитетининг кичик комитети раиси С. С. Ғуломов қўшимча маъруза қилди.

Маъруза юзасидан музокараларда Ўзбекистон ССЖ халқ депутатлари А. И. Фозилов (170-Тўқимачилик сайлов округи), Н. А. Воҳидов (263-Тўрақўрғон сайлов округи), Э. Т. Шайхов (102-Сапор сайлов округи), Х. И. Бердиев (361-Ленинйўли сайлов округи), С. М. Муҳаммаджонов (114-Киров сайлов округи), М. Саидов (228-Усмон Юсупов сайлов округи), О. К-С. Адамаиов (325-Жом сайлов округи), П. Қ. Қодиров (379-Оқолтин сайлов округи), А. Одилов (485-Тахтакўпир сайлов округи), Х. О. Олимжонов (186-Когон қишлоқ сайлов округи), Ўзбекистон ССЖ Фанлар академиясининг вице-президенти И. И. Искандаров, Б. Д. Хусанбоев (390-Маданият сайлов округи), В. И. Криворучко (277-Университет сайлов округи), О. Ембергенов (484-Мўйноқ сайлов округи), А. Н. Возненкс (400-Қурилиш сайлов округи), В. И. Ленин номли Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик фанлар академиясининг академиги С. Н. Усмонов қатнашдилар.

Ўзбекистон ССЖ Президенти, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби И. А. Каримов якунловчи нутқ сўзлади.

Ўзбекистон ССЖ Вазирлар кенгашининг раиси Ш. Р. Мирсаидов депутатларнинг саволларига жавоб берди.

Муҳокама қилинган масала юзасидан қарор қабул қилинди.

Ўзбекистон ССЖ Олий кенгашининг сессияси ўз ишини давом эттирмоқда.

(ЎзТАГ).

«ОБУНА—91»

РЎЗНОМАМИЗ ЖОНКУЯРЛАРИ

ЖАМИ 7 МИНГ СЎМЛИК

ЯНГИЙЎЛ НОҲИЯСИДАГИ УСМОН ЮСУПОВ НОМЛИ БОҒДОРЧИЛИК ВА УЗУМЧИЛИК КОМБИНАТИНИНГ 440 ИШЧИСИ «ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» РЎЗНОМАСИГА БЕПУЛ ОБУНА ҚИЛИНДИ

— Биз, — деди мазкур комбинат бош директори Шоалим Ҳусанов телефон орқали суҳбатлашаркан, — яхши меҳнат ютуқларига эришаётган жамоамиз ишчи-хизматчиларини нафақат моддий жиҳатдан, балки маънавий рағбатлантиришга ҳам катта аҳамият бериб келаётирмиз. Хусусан, обуна мавсуми мобайнида жамоамиз аъзоларининг катта бир қисмини турли матбуот нашрларига текинга — комбинат ҳисобидан ёздирдик. Бунинг учун маданий-маиший ишларга сарфланадиган маблағдан 17 минг сўм ажратдик.

Мазкур ажратманинг 7 минг сўми «Тошкент ҳақиқати» рўзномасига ёзилиш учун сарфланди. Бу маблағ ҳисобига жами 440 киши вилоят рўзномасига обуна бўлдилар. Ишлаб чиқариш илғорларидан Ш. Қурбонов, А. Назаров, М. Ботирова, Ҳ. Ҳамроалиева, Улуғ Ватан уруши ва меҳнат фахрийларидан Ш. Мирзаалиев, Т. Худойберганов, М. Мирзаев, Қаҳрамон оналардан Г. Неъматжонова, Ш. Мамадиёрова, М. Раҳимназарова, собиқ байналмилалчи жангчилардан А. Бойбобоев, Р. Каримовлар шулар жумласидандир.

Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, «Тошкент ҳақиқати» рўзномасининг садоқатли муштарийлари бўлмиш жамоамиз аҳли орасида рўзномага якка тартибда обуна бўлиш ҳали давом этаётир. Демак, севимли рўзномамизнинг комбинатимиздаги обуначилари сони янада кўпроқ бўлади, деб ишонч билдиришимизга тўлиқ асос бор.

У. ҲИКМАТОВ.

ОДАМЛАР КЎНГЛИНИ КЎТАРАЙЛИК

Матбуот нашрларига обуна қилиш айни етиштирилган пахтани териб олиш кунларига тўғри келди. Шунга қарамай, пахтакор деҳқонларнинг аксарияти рўзнома ва ойномаларга ўз вақтида ёзилишга улгурмоқдалар.

— Хўжалигимиздаги мавжуд 17 та бригада аъзоларининг бари уюшқоқлик билан «Тошкент ҳақиқати»га обуна бўлишмоқда, — дейди Бўка ноҳиясидаги «Партия XIX съезди» колхози партия ташкилотининг котиби Оллоёр Ғоибов. — Ишончим комилки, бу йил ҳам мазкур рўзномага ёзилиш кўлами бизда ўтган йилдагидан кам бўлмайди.

Партия ташкилоти котибининг ишонч билан айтган бу гапларидан мамнун ҳолда «Хўш, хўжаликдаги муштарийларимиз келаси йил рўзномада қандай мавзулардаги материалларни ўқишни истайдилар?» деган саволни бердик.

— Бу савол билан деҳқонларимизнинг ўзларига мурожаат қилганингиз маъқул, — деди О. Ғоибов. — Юринг, яхшиси, дала шийпонларидан бирига бориб, у ерда тушлик қилаётган пахтакорлар билан суҳбатлашамиз.

Таклиф бизга маъқул тушди. Хўжаликнинг биринчи бригадасида бўлдик.

Аҳмад Душабоев, жумҳуриятда хизмат кўрсатган пахтакор, Ленин ордени кавалери: Ўзим ташвиқотчи эканлигим сабабли ҳар йили жуда кўп матбуот нашрларига ёзиламан. Даладан уйга келгач, аввало рўзнома варақлашга тушаман. Бу «касалим» ўғилларимга ҳам юққан. Улар ҳам кўп ўқишади. Биргаликда бу йил ҳам бир дунё рўзнома ва ойномаларга обуна бўлдик. Жумладан «Тошкент ҳақиқати»га ҳам. Энди, рўзномада чоп этиладиган материаллар мавзусига келсак, мен аввало одамлар руҳини енгиллатадиган, уларнинг кўнглини кўтарадиган мақолалар кўпроқ чоп этилишини истардим. Яқинда бир одат расм бўлди: мажлисга борсак, албатта, танқид бўлсин, дейишди. Бировни сал мақтасанг, оғзингга уриб: «Бас, камчиликларидан гапиринг», деб туришди. Тўғри, танқид ҳам керак, аммо буткул танқидбозликка ўтиб олиш ҳам одамлар кўнглини чўктиради, уларни ишдан совутади. Рўзномалар ҳам ўша пайтларда асосан танқид кетидан қувиб кетишди. Яхшининг ёмон томони кўрсатилиб, кўп меҳнаткашлар ранжитилди. Тўғри, у даврлар ўтиб кетди. Бироқ, бундан тўғри хулоса чиқариб олиниши керак. Меҳнат кишиси бир оғиз ширин сўзга мақтал. Рўзнома мухбирлари буни унутмасалар яхши бўларди.

• МУЛОҚОТ •

Тўхта Дадахўжаев, бригада аъзоси: Етмиш бир ёшга кирдим. Шу кунгача ҳаётнинг кўп аччиқ-чучугини тотиб кўрдим. Қадимда турли сайиллар кўп бўларди. «Тошкент ҳақиқати» уларнинг қайта тикланаётган баъзи турлари ҳақида ёзиб, хайрли иш қилаяпти. Аммо, унутилиб бораётган урф-одатларимиз талайгина. Алоҳида рукн очиб, улар ҳақида ҳам эслатиб турилса, анча савобли иш бўларди. Умуман, тарихимиз, ислом ўгитлари ҳақидаги материалларга саҳифаларда кўпроқ ўрин берилса, ахлоқ-одоб мавзуидаги чиқишлар кўлами кўпайтирилса деган истагимиз бор.

Иномжон Абдуллаев, бригада аъзоси: Ҳозир бозор иқтисодиётига ўтиш, нарх-наволарнинг ошиши ҳақида кўп гапирилаяпти. Рўзномалар ҳам бу мавзуни тез-тез ёритиб туришибди. Аммо, бу чиқишларнинг аксариятидан биз ҳеч нарса ўқиб ололмаяпмиз. Бу мавзу меҳнаткаш халқ тушунадиган қилиб, содда, лўнда, жайдари тилда, мисоллар билан ёритиб борилса эди...

Ҳайитбой Душабоев, колхоз бош муҳандиси: Ўзбекистон ССР Давлат тили ҳақидаги Қонун ижросининг қай тарзда амалга оширилаётгани «Тошкент ҳақиқати»да изчил ёритилаётганидан хурсандмиз. Аммо, нима учундир синчков мухбирлар фақат пойтахт кезаётганликларини тушуна олмаяпмиз. Вилоят шаҳар ва ноҳияларида ҳам улар қаламига арзигулик объектлар талайгина топилади. Рўзнома саҳифаларида атамалар луғатини ҳам мунтазам бериб бориш керак, токи одамлар қўлланила бошланган ўзбекча сўзлар мазмунидан огоҳ бўлиб туришсин.

Арслон Турдиев, бригада аъзоси: «Тошкент ҳақиқати»да «Деҳқон маслаҳати» рукни очилгани яхши бўлди. Ундан кўпгина ибратли нарсалар ўрганиш мумкин. Рўзноманинг шанба сонларидаги бир саҳифа муштарийлар билан мулоқот ёки соддароқ қилиб айтганда, савол жавоб учун ажратилса, унда бизни қизиқтирган кўплаб саволларга жавоблар эълон қилиб турилса кўнгилдагидек иш бўларди. Яна бир гап. Ҳозир кўп жойда интизом бўшашиб кетди, тартиб йўқ. Шунга ҳам эътибор бериш керак.

Колхозчилар яна бир қанча таклиф-мулоҳазалар билдиришди. Таҳририят албатта уларнинг фикрларини инобатга олади.

У. АБДУШОҲИДОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» га ёзилдингизми?

ҲУРМАТЛИ МУШТАРИЙЛАР!

1991 йил рўзнома ва ойномалари учун обуна 20 ноябргача давом этмоқда. Келаси йилда ҳам «Тошкент ҳақиқати» рўзномасини мунтазам олиб туришни истасангиз шу кунларда унга обуна бўлишни унутманг. Бунинг учун «Союзпечать» идорасига ёки иш жойингиздаги, ўқув юрти ва турар жойингиздаги жамоатчи матбуот тарқатувчиларга мурожаат қилсангиз бўлади. Улар сизни келаси йил матбуоти учун обуна қилиб қўйишади.

«Тошкент ҳақиқати»га обуна исталган муддат учун қабул қилинади.

Эслатиб ўтамиз: рўзноманинг обуна баҳоси 1 йилга—15 сўм 60 тийин.

• Янги рўзнома •

«ХАЛҚ СЎЗИ»

КЕЧА жумҳуриятимиз муштарийлари «ХАЛҚ СЎЗИ» рўзномасининг биринчи сонини қўлга олдилар. Ўзбекистон ССЖ Президенти И. Каримов ўз қутловида таъкидлаганидек, мазкур рўзнома «...биринчи навбатда депутатларнинг, ҳокимият соҳибларининг, бинобарин, омманинг босма нашри ҳисобланади ва бу ҳол унинг зиммасига алоҳида масъулият юклайди».

Нишона сонидан жой олган турли мавзудаги материаллар руҳи тетик, залворли вазифалар ижросини рўёбга чиқара оладиган рўзнома туғилганидан далолат беради. «ХАЛҚ СЎЗИ» навқирон таҳририятининг ҳали халқ дилидаги кўплаб гапларни рўзнома саҳифаларига олиб чиқишга, демократиялаш ва ошкоралик жараёнларини янада жадаллаштиришга, байналмилал халқимиз қалбидаги дўстлик ва қардошлик туйғуларини янада мустаҳкамлашига, энг асосийси, рўзнома халқимиз севиб ўқийдиган нашрлардан бирига айланишига шак-шубҳа йўқ.

Суратда: «Халқ сўзи» таҳририяти аъзолари нишона нусхани кўздан кечирмоқдалар.

Б. АЛИМОВ сурати.

• *Хушхабарлар* •

САЛОМАТ БЎЛ, САНЪАТКОР!

● ЎЗБЕКИСТОН Театр арбоблари уюшмаси Туркиядан бир марта ишлатиладиган 20 мингта шприц олди. Англиядан яна ўн мингта шприц келди. Булар Тошкент театр комбинатининг маҳсулотлари — ўзбек миллий либослари ва тақинчоқларини сотишдан тушган пулга олинган.

Тиббиёт ускуналарининг тақчиллиги ижодий уюшма аъзоларини ўз жамғармаларини ташкил этишга мажбур қилди. Бу жамғармага бундан буён ҳам шундай маҳсулот келиб туради. Албатта, ҳеч ким касал бўлишни ва керак бўлса-бўлмаса ёрдам сўраб шифокорларга мурожаат қилишни истамайди. Лекин энди уюшма аъзолари— улар эса икки минг кишидан зиёд — зарур бўлиб қолган тақдирда ўз ташкилотларидан шприц олишлари мумкин.

✦ ✦ ✦

НОҲИЯНИНГ ИЖТИМОИЙ ДАСТУРИ

● КЎПГИНА меҳнат жамоалари бозорга ўтишдан чўчиётган бўлсаларда, у анчагина ижтимоий муаммоларни тезда бартараф этишга ёрдам беради. Тошкент ноҳиясида бозор хусусида шундай фикр билдиришмоқда. Бу ерда ривожланишнинг комплекс дастури ишлаб чиқилиб, муваффақиятли амалга оширилмоқда. Дастурда барча хўжаликларни 1993 йилда тўла газлаштириш, тўқсонинчи йилларнинг ўрталарига борганда эса барча муҳтож кишиларни уй-жой билан таъминлаш кўзда тутилган. Ноҳия меҳнаткашлари Россия корхоналари билан мустаҳкам амалий алоқалар ўрнатган бўлиб, ўзлари юбораётган сабзавот ва мевалар ўрнига тақчил қувурлар, металл, ёғоч-тахта олишмоқда. Ноҳияда келаси йилнинг ўзидагина еттита болалар боғчаси қуриш режалаштирилган.

✦ ✦ ✦

МЕҲР-МУРУВВАТ КУНДА КЕРАК

● ЧИРЧИҚДАГИ «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмасидаги 15 камбағал ишчи оиласи корхонада иш олиб бораётган жумҳурият «Меҳр-мурувват» жамғармасига кўмаклашувчи гуруҳдан пул ёрдами ва болаларга керакли нарсаларни олди. Бу ерда онда-сонда эмас, балки доимий равишда меҳр-мурувват кўрсатишга қарор қилинди. Корхона ишчилари мазкур жамғармага кўнгилли равишда пул ўтказишларидан ташқари, бу ерда даромад келтирадиган турли тадбирлар бўлиб ўтмоқда. Жумладан корхона вокал-чолғу ансамблининг пулли концертларидан тушган маблағ ҳисобига муҳтож кишиларга моддий ёрдам кўрсатиш мумкин.

(ЎзТАГ).

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ ПАРТИЯ ҚЎМИТАСИДА

25 октябрда Тошкент вилоят партия қўмитаси бюросининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди. Унда вилоят партия ташкилотида 1991 йил партия нашрларига обунанинг бориши ҳақидаги масала кўриб чиқилди.

Янгийўл, Янгиобод, Бекобод шаҳарлари, Оққўрғон, Янгийўл, Ғалаба ноҳиялари партия қўмиталари партия нашрларига обуна қилиш ишида яхши натижаларга эришаётганликлари таъкидланди. Шу билан бирга вилоят партия қўмитаси бюроси партия нашрларига обунанинг боришидан ташвишланиб, бир қатор ноҳияларда бу борадаги ишларни қониқарсиз деб топди. Бунинг асосий боиси баъзи партия қўмиталарининг, шунингдек, алоқа ва «Союзпечать» муассасаларининг ташкилотчилик ва мафкуравий ишларни бўшаштириб юборганликларида деб топилди.

Обуна муддатининг шу йил 20 ноябргача узайтирилгани муносабати билан вилоят партия қўмитаси бюроси партия қўмиталари, вилоят, шаҳар ва ноҳия рўзномалари таҳририятлари, алоқа ва «Союзпечать» муассасаларидан обуна бўйича юзага келган аҳволни тузатиш бўйича шошилинч чоралар кўришни талаб қилди.

Бюро партия қўмиталари аъзолари, депутатлар, вилоят, шаҳар ва ноҳия бўғини аппаратлари ходимларига мурожаат қилиб, уларни партия нашрларига ёзилиб шахсий намуна кўрсатишга, бу билан коммунистларнинг сиёсий етуклигини намойиш этишга, КПСС сиёсатини шахсий қўллаб-қувватлаётганликларини ана шу тарзда ифодалашга даъват этди.

Бюро «Вилоят партия қўмитаси бўлимлари, тузилма бўлинмалари ҳақидаги Низом»ни тасдиқлади, аввал қабул қилинган қарорларнинг бажарилиши юзасидан бир қатор масалаларни муҳокама қилди.

Бюро мажлисида партия ички ҳаётига доир бир қатор масалалар ҳам кўриб чиқилди.

ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ВИЛОЯТ КЕНГАШИ РАЁСАТИНИНГ ҚАРОРИ

Халқ депутатлари вилоят кенгаши IV сессиясини чақириш тўғрисида

1. Йигирма биринчи чақириқ халқ депутатлари вилоят Кенгаши тўртинчи сессияси 1990 йил 20 ноябрь куни Тошкент шаҳрида чақирилсин.

II. Сессия кун тартибига қуйидаги масалалар киритилсин:

1. Вилоят халқ хўжалигини барқарорлаштириш ва бозор иқтисодиётига ўтиш тўғрисида.

2. Вилоятни иқтисодий ва ижтимоий ривожлантиришнинг 1991 йилги асосий кўламлари тўғрисида.

3. Вилоятнинг 1991 йилги бюджети ҳақида ва 1989 йилги бюджетнинг бажарилиши тўғрисида.

4. Бўстонлиқ ва Паркент ноҳияларини экологик жиҳатдан соғломлаштириш ва бу ерларда курорт зоналарини ташкил этиш тадбирлари тўғрисида.

5. Улуғ Ватан уруши ногиронлари, қатнашчилари, байналмилалчи жангчилар ва ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг оилаларига совет халқининг Улуғ Ватан урушида қозонган Ғалабасининг 45 йиллиги муносабати билан қўшимча имтиёзлар бериш юзасидан жумҳурият Президенти Фармонининг бажарилиши тўғрисида.

6. Халқ депутатлари вилоят Кенгаши таркибида янги доимий комиссиялар ташкил этиш ва мавжуд комиссиялар таркибига қисман ўзгартишлар киритиш тўғрисида.

7. Ер участкаларини фойдаланишга бериш бўйича корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар илтимосномаларининг қўйилиши ва кўриб чиқилиши тартиби тўғрисида.

8. Депутатларнинг сессия ва доимий комиссиялар ишларида иштирок этиши тўғрисида мандат комиссиясининг ахбороти.

9. Вилоят Кенгаши депутатлари В. П. Беленко, И. К. Муртазоев, В. Д. Пугачёв. Ф. К. Стромларнинг ваколатларини соқит қилиш тўғрисида.

10. Халқ депутатлари вилоят Кенгаши иккинчи сессиясининг «1990 йил биринчи чораги якунлари ва аҳолини чорвачилик маҳсулотлари билан таъминлашдаги қийинчиликларни бартараф этиш тадбирлари тўғрисида»ги қарори қандай бажарилаётганлиги тўғрисида ахборот.

11. Вилоят Кенгаши депутатларига берилган наказларни бажаришга кўмаклашувчи депутатлар гуруҳининг ахбороти.

12. Вилоят ижроия комитети нархлар бўлими бошлиғини тасдиқлаш тўғрисида.

Халқ депутатлари вилоят Кенгашининг раиси
С. МАМАРАСУЛОВ.

Тошкент шаҳри, 1990 йил 20 октябрь.

Дўстликни қадрлайлик

«МЕНИ «МИЛЛАТЧИ» ДЕБ АЙБЛАШЛАРИНИ ИСТАМАЙМАН»

Кейинги пайтда матбуотда миллатчилик ва унинг оқибатлари тўғрисида бирор нарса ўқиб қолсам, хаёлимга бир фикр келади. Қани ўша илгариги турли миллат вакиллари ўртасидаги дўстлик туйғуси. У қаерга йўқолди. Дарҳақиқат шу ҳақда чуқурроқ мулоҳаза юритилса, миллатчилик қаердан келиб чиқиши бироз бўлса-да, аён бўлиши мумкин. Ҳали-ҳали ёдимда. Ёшлик пайтимиздаги синфдош дўстимизнинг уйида ҳеч кими йўқ бир рус кампири яшарди. У урушдан илгари Тошкентга келиб қолган ва шу хонадонда ижарада турарди. Дўстимнинг онаси эса савоб бўлар қабилида ҳар куни унинг иссиқ-совуғидан хабар оларди.

— Болаларим, мусофирнинг бошини силаган, ундан яхши сўзини аямаган кишининг руҳи енгил бўлади,— дея дўстимизнинг онаси бизга ўгит берардилар.

Биз ёш эмасмизми, уларнинг гапларини уқиб олардик. Бора-бора биз ҳам бу кампирга ўрганиб қолдик. Биз уни «мамаша» дея чақирардик. Керак бўлса сув келтириб, бозор-ўчар қилишига ёрдамлашардик. Ўз навбатида у ҳам биздан ширин сўзини аяган эмас. Ўрта мактабни битиргач, биз йиғилишиб, уни кўргани бордик. Йўқлаб борганимизни кўриб унинг боши осмонга етиб кетди. Ўзича пичирлаб дуо қилди. Шу орада маҳалламиз бузилиб йўл тушадиган бўлди. Шундан сўнг синфдошлар йиғилишиб маслаҳатлашдик. Табиийки, бу маслаҳат кампир бундан кейин кимнинг уйида туриши масаласида эди (ўша пайтда дўстларимизнинг кўпчилиги олий ўқув юртини битириш арафасида ёки Совет Армияси сафини тугатиб қайтган эдик). Гапни бир ерга қўйиб мамашанинг уйига бордик.

— Болаларим, мана маҳалламиз ҳам бузиладиган бўлиб қолди. Энди ҳаммангиз ҳаммаёққа тарқалиб кетасиз. Яна икки-уч йил бузилмай турганда менинг ҳам ўлигим Нусратжоннинг бувиси чиққан жойдан чиқариларди. (Нусратжоннинг бувиси у билан тенгдош бўлиб, бир йил илгари бандаликни бажо келтирган эдилар). Шу ҳақда кўп гаплашардик дугонам билан. Мана, энди эса...

Унинг гапини эшитиб кўнглимиз вайрон бўлганди. Кейин эса секин бир-биримизга имлашиб, мақсадга ўтишга шайландик. Шу пайт Нусратжоннинг онаси мақсадимиздан огоҳ бўлибди чамаси, кириб келди.

— Майли, ўғилларим, сизларга катта раҳмат, мамаша биз билан кетадилар. Наҳотки шунча йил аҳил яшаб, энди уни ёлғизлатиб қўйсак. Бу одамгарчиликданми, ахир.

Кампир Нусратжонларнинг оиласи билан Қорақамиш массивига кўчди. Орадан икки-уч йил ўтгач вафот этди. Бир йилгача ўзбекча расм-русумлар ўрнига қўйилди. Маҳалла фаоллари бунга бош бўлишди. Йигирма ҳамда йил ошларида ўзимиз хизмат қилдик. Шу воқеани эслар эканман, азалдан меҳмондўст бўлиб келган ўзбек халқи наҳотки ҳозирга келиб миллатчига айланиб қолган бўлса, деган фикр ўтди.

Яна бир воқеа ҳеч ёдимдан кўтарилмайди. Бир куни биз кексагина рус аёли билан ҳамсуҳбат бўлиб қолдик. Ўзи Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтида фаррош бўлиб ишлар экан. Мулоқотимиз давомида у 30-йилларда Ўзбекистонга кўчиб келгани ҳамда ўша давр кишиларини ҳайратланиб эслаганди.

— Биласанми, ўғлим, мен ўзбекдек меҳнаткаш, оққўнгил халқни кўрмаганман. Мана, сенга бир мисол. Гўшт олиш учун ўша пайтлари гузарга чиқардик. Мижозлар кам бўлгани учун қассоб кўпинча чойхонада чой ичиб ўтирарди. Мени кўриши билан:

— Келдингми, қизим, анави осиғлик гўштдан истаганингча олгин-да пулини бўйрани тагига қўйиб кетавер,— дерди. Керагича гўштни олиб бўйрани кўтарсам бир дунё пул. Ишончни қаранг. Бундан ташқари баъзида эшигимиз тақиллаб қоларди. Чиқсам кимдир ерга саватда мева-чева қўйиб кетарди. Ўзи эса йўқ. Биз эса саватни бўшатиб, яна жойига олиб чиқиб қўярдик. Кейинчалик ўзбек маҳалласидаги хотин-қизлар билан дўст бўлиб кетдим.

Мана шу икки воқеадан ўзбек халқининг феъли кенглиги яққол намоён бўлиб турибди. Лекин, афсуски, кейинги пайтларда, айниқса, Фарғона фожиасидан сўнг бизга миллатчилардек қараш бошланди. Яқинда бир қўшнимнинг ўғли армиядан қайтди. Кўриб кўнгил сўрай дея кирдим. Не кўз билан кўрайки, лаби ва пешонасидаги тиртиқ унинг аскарлик ҳаёти осон кечмаганлигини тасдиқлаб турарди. Яна суриштириб дардини янгиламай деган ўй билан бу ҳақда сўрамадим. Бироздан сўнг эса унинг ўзи гап очиб қолди:— Бокуда хизмат қилдим. Қисмимиз атрофида кўпинча турк ҳамда озарбайжон йигитлари юриб, сизларда ўзбек йигитлари хизмат қиляптими? деб суриштиришарди. Тўғри, уларнинг Фарғонадаги бўлиб ўтган воқеадан сўнгги ҳолатларини тасаввур қилса бўлади. Лекин бу фожианинг сабабчиси, асли ўзбек халқи эмас-ку. Шахсан мен ўзим ҳеч бир туркка зиён-захмат етказмаганман. Лекин мени миллатчисан, дейишса жаҳлим чиқади-да, ахир. Мисол учун мана ўшдаги воқеани олиб кўрайлик. Мен бунинг учун ҳар бир дуч келган қирғизни айблашим инсофдан эмас-ку.

Мен уни гапини тинглаб, фикрига қўшилдим. Унинг гап-сўзидан ҳам «миллатчи» деган тамға гиж-гижловчилар томонидан ёпиштирилгани сезилиб турарди. Лекин шу ўринда кейинги пайтларда марказий матбуотда ўйлаб-нетмай, маҳаллий шароитни мукаммал ўрганмай ёзилаётган мақолалар кўпайиб кетаётганини таъкидлаб ўтиш керак.

Яқин бир танишим Москвага бориб қайтди. У ерда менга берилаётган саволлардан ҳайратга тушдим, деб ҳикоя қилади у. Биринчи навбатда унга нега русларни Ўзбекистондан ҳайдаяпсизлар деган саволни беришибди. Бу гапдан у ҳайрон бўлиб, менга гапириб берди.

Лекин шу ўринда Ўзбекистон ССР Давлат тили ҳақидаги қонунни эсламасдан ҳеч иложимиз йўқ. Ўзбек тилига давлат мақоми берилиши ҳам айрим кишиларга ёқмади. Ўз она юртингда бундай ҳолатга дуч келиш кулгили-ку, ахир. Бир журналист дўстимнинг Литва жумҳуриятига сафари давомида олган таассуроти мени анчагача ўйлантириб қўйди. Унинг ҳикоя қилишича, у ерда ҳам маҳаллий бўлмаган халқ ўзаро литва тилида сўзлашишар экан. Дўстимнинг айтишича, мезбонлар мулоқот давомида у билан ўзаро русча гаплашишар, у нари кетса яна маҳаллий тилда сўзлашга ўтишар экан. Мана маҳаллий тилга нисбатан ҳурмат қандай бўлиши керак. Эскиларнинг айтишича, ўзгалар остонасига қадам қўйдингми, ўша ерликлар ҳурматини бажо келтир.

Мен яқинда Оққўрғон ноҳиясида ёши тўқсондан ошган отахон билан суҳбатлашдим. Шунда улар: Ўғлим, ҳар бир миллатнинг ёмони ҳам, яхшиси ҳам бор. Шундай экан сен ёмон миллатдансан, сен яхши миллатдансан дейишнинг нима кераги бор. Биз ўзбеклар шунча йиллардан бери еримизга келган бирон-бир кишининг елкасидан туртмаганмиз. Аксинча, уйли-жойли, бола-чақали бўлсин, дея яхшилик қилганмиз. Бу одатимизга ҳамиша содиқ қолишимиз керак, — дедилар.

Нуроний отахон билан суҳбатдан сўнг бир нарсага ишонч ҳосил қилдим. Бу ҳам бўлса шунча йиллар бошимизга кўтариб келган, нонтузни биргаликда баҳам кўрган халқлардан миллатчисан, деган сўзни эшитиш кишига оғир ботар экан. Бу воқеаларга баҳо бериш учун юксак онглилик даркор. Ахир, ким бекордан бекорга миллатчи деб ном олишни истайди.

Неъмат РАФИҚОВ.

ЎЗБЕКИСТОН ССЖНИНГ «ЎЗБЕКИСТОН ССЖДА МАҲАЛЛИЙ ЎЗИНИ-ЎЗИ БОШҚАРИШ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ МАҲАЛЛИЙ СОВЕТЛАРИ ТЎҒРИСИДА»ГИ ҚОНУН ЛОЙИҲАСИ МУҲОКАМАДА

ҚОНУН АНИҚ-РАВШАН БЎЛСИН

Қонун лойиҳасининг умумхалқ муҳокамасига тақдим этилиши ҳозирги ошкоралик шароитида муҳим аҳамият касб этади. Лойиҳанинг кўпчилик моддалари ўз-ўзини бошқариш соҳасида маҳаллий Советлар ва уларнинг ижроия комитетлари, бўлим ва бошқармалари фаолиятлари йўналишларини белгилаб берган. Шу билан бирга лойиҳада айрим мулоҳазали жумлалар ҳам йўқ эмас.

Маҳаллий Советлар раёсатининг ташкил этилиши шубҳасиз Советлар ишини ташкил этишдаги янгиликлардан биридир. Лекин, раёсатнинг ташкил топиши ҳозирча қуйи бўғинларда ўз самарасини бергани йўқ.

Фикримизча, раёсатнинг тузилиши бошқарув аппарати сонини кўпайтирди, холос. Илгарилари ноҳияни ижтимоий-иқтисодий тараққий қилдиришга ноҳия партия комитети ва ноҳия ижроия комитети раҳбарлик қилган бўлса, эндиликда партия комитети ўрнини раёсат аппарати эгаллашга уринмоқда.

Қонун лойиҳасининг 16-моддасида Совет раёсати «Сайловчилар наказларини умумлаштиради ва уларни ижрокомга жўнатади», 19-моддада эса «ижрокомлар сайловчиларнинг наказларини, депутатларнинг таклифлари, илтимослари ва танқидий мулоҳазаларини бажаришга доир тадбирлар режасини Совет муҳокамасига тақдим этади», дейилган. Назаримизда ҳар икки банд бир-бирини такрорламоқда.

Умуман, Советнинг ўзига бўйсунувчи 2 органи — Совет раёсати ва ижроия комитети негизида ягона аппарат (номланиши бошқача бўлиши мумкин) ташкил қилинса мақсадга мувофиқ бўларди.

Қишлоқ, қўрғон, ноҳияга бўйсинувчи шаҳар Совети раиси лавозимининг алоҳида жорий этилиши амалий натижа бергани йўқ. Бизнингча, қишлоқ, қўрғон, ноҳияга бўйсинувчи шаҳар Совети раиси ва ижроия комитет раиси бир киши бўлиши керак. Бу ҳақда қонунда алоҳида таъкидланиши лозим. Масалан, Пискент ноҳиясидаги 5 та қишлоқ Совети ва 1 та шаҳар Советининг 4 тасида Совет раиси бошқа лавозимдаги кишилардан сайланган. Лекин, улар ўзларининг маош олиб ишлайдиган ишлари билан банд бўлиб, Совет ишларини ташкил этолмаяптилар. Аввалгидек, бу ишларни ижроия комитетларнинг раислари бажаришмоқда.

18-моддада тафтиш комиссиясининг ҳуқуқ ва вазифалари белгиланган. Бизнингча, тафтиш комиссиясини тузишга умуман ҳожат йўқ. Уларнинг вазифаларини Советларнинг план-бюджет доимий комиссияси зиммасига юклаш кифоя. Чунки, ҳар иккала комиссия таркиби ҳам тегишли Советларнинг депутатларидан иборат бўлади.

Қонун лойиҳаси 34-моддасининг 2-бандида иккинчи ва учинчи ҳудудий даражадаги маҳаллий Советларнинг бюджетларига даромадлар қайси манбалардан ўтказилиши кўрсатиб ўтилган. Айни пайтда айрим соҳалар эътибордан четда қолган. Маълумки, кўпчилик ноҳиялар аҳолиси қўшни саноат шаҳарларида ишлашади. Улар ўзлари истиқомат қилаётган жойнинг ҳамма ижтимоий-маиший қулайликларидан фойдаланишади. Лекин, меҳнат ресурслари учун тўловлар саноат шаҳри маҳаллий бюджетига тушади. Бу нотўғри.

Шунинг учун биз 34-моддадаги 2-банднинг биринчи хатбошидаги «Тегишли маҳаллий хўжалик таркибига кирадиган корхоналар (бирлашмалар), ташкилотлардан «меҳнат ресурслари ва табиий ресурслар учун тўлов ҳам қўшиб ҳисоблаганда» жумласидаги «Меҳнат ресурслари» сўзидан кейин «Истиқомат жойига қараб» сўзларини қўшишни таклиф қиламиз. Шунда меҳнат ресурслари учун тўловлар улар истиқомат қилаётган тегишли маҳаллий Советлар бюджетига даромад бўлиб қўшилади ва ижтимоий адолат қарор топади.

Шунингдек, транспорт эгалари тўлайдиган йўл солиқлари ва бошқа тўловлар иттифоқ бюджетига ўтказилади. Бу тўловлар ҳам маҳаллий Советлар бюджетига ўтказилиши қонуннинг алоҳида банди билан белгилаб қўйилиши керак, деб ҳисоблаймиз.

36-модданинг биринчи бандида маъмурий ҳуқуқбузарлик учун жарималар маҳаллий Советларга қолиши кўрсатилган. Лекин, давлат автоинспекцияси ундирадиган жарималар-чи? Улар нима учун ҳуқуқбузарлик содир этилган ҳудуддаги маҳаллий Советнинг бюджетдан ташқари фондига тушмаслиги керак? Бу фикр ҳам қонун бандига қўшилиши зарур.

Лойиҳанинг 35-моддаси, 1-банди биринчи ҳудудий даражадаги Советларнинг молиявий имкониятларини чеклаб қўйган. Биз унга қуйидаги ўзгартишлар киритишни лозим, деб ҳисоблаймиз:

«Биринчи ҳудудий даражадаги Советларнинг бюджетидан кам деганда бошланғич ва тўлиқсиз ўрта мактабларни сақлаш учун жумласидаги «тўлиқсиз» деган сўздан кейин «тўлиқ» сўзини ҳам қўшиш зарур. «Ўқитувчиларнинг иш ҳақидан ташқари жумласини «Ўқитувчиларнинг иш ҳақини ҳам» деб ўзгартириш, «қишлоқ кутубхоналари, маданият уйлари ва клубларни, фельдшерлик-акушерлик пунктлари» сўзидан кейин «врачлик амбулаториялари, қишлоқ касалхоналари» сўзларини қўшиб қўйиш ўринлидир.

Бу биринчи ҳудудий даражадаги Советларнинг ҳуқуқларини кенгайтиради, «маҳаллий ўзини ўзи бошқариш» деган тушунча ҳам ўз ҳақиқий ифодасини топади, маҳаллий бюджетни ҳаддан ташқари марказлаштиришнинг олдини олади.

Қонун лойиҳаси моддаларининг жуда кўплаб бандлари «мумкин» сўзи билан якунланган. Бу шу бандда баён этилган фикрни амалга оширса, оширмаса ҳам бўлади, деган маънога олиб келади. Бизнингча, қонуннинг ҳар бир банди бажарилиши аниқ-равшан ифодаланиши зарур.

(Ушбу таклиф-мулоҳазалар Пискент ноҳия ижроия комитетида шаҳар ва қишлоқ ижрокомлари ходимлари иштирокида 1990 йил 12 октябрь куни ўтказилган йиғилишда айтилди).

Касаба уюшмалари ҳаёти

БИРЛАШМАГА УЮШДИ

ВИЛОЯТ касаба уюшмалари кенгашининг IV пленуми бўлиб ўтди. Унда «Тошкент вилояти ва Тошкент шаҳри касаба уюшмалари Бирлашмаси тўғрисидаги Низом» ҳақидаги масала муҳокама этилди.

Бирлашма Низоми вилоят касаба уюшмалари уюшмалараро XV конференцияси қарорига биноан тузилган комиссия мажлисларида бир неча марта кўриб чиқилган эди. Жойларда муҳокама қилиниб, билдирилган таклиф ҳамда мулоҳазалар инобатга олинди. Пленум қатнашчилари уни қизғин муҳокамадан сўнг қабул қилдилар.

Пленум федератив асосда қурилган бу ташкилотни Тошкент вилояти ва Тошкент шаҳри касаба уюшмалари Бирлашмаси деб номлашга қарор қилди. XV конференция қарорига мувофиқ вилоят касаба уюшмалари кенгаши аъзолари ва аъзоликка номзодлар ваколатлари навбатдаги конференциягача узайтирилди ва энди улар фақат Бирлашма кенгаши аъзолари деб ҳисобланадилар.

* * *

Тошкент вилояти ва Тошкент шаҳри касаба уюшмалари Бирлашмасининг 1 ташкилий мажлиси бўлиб ўтди.

Бирлашма кенгаши президиуми ва Бирлашма кенгаши раиси ва унинг ўринбосарлари ҳақидаги масалалар муҳокама этилди. Тошкент вилояти касаба уюшмалари уюшмалараро XV конференциясида раисликка сайланган Д. М. Ғуломовага Тошкент вилояти ва Тошкент шаҳри касаба уюшмалари Бирлашмаси раиси ваколати берилди. Кўпчилик овоз билан Б. В. Ефремовга раиснинг биринчи ўринбосари, Э. И. Бурдовга раис ўринбосари вазифалари топширилди.

ИШЧИЛАР ОШХОНАСИДА

ЎЗБЕКИСТОН қишлоқ хўжалиги машинасозлиги ишлаб чиқариш бирлашмасида 3 минг нафарга яқин ишчи-хизматчи меҳнат қилади. Бу ерда иш жараёни 3 сменали. Мана шу йирик ишчи жамоасини ўз вақтида сифатли таомлар, шу ерда тайёрланаётган турли хил озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш осон иш эмас. Бунинг уддасидан корхонанинг ишчи ошхонаси пазандалари чиқмоқдалар. Ошхонанинг бир йўла 800 кишига хизмат кўрсатувчи катта заллари шинам безатилган. Ош, лағмон, сомса, кабоб каби миллий таомлардан ташқари европача егуликлар ҳам тайёрланяпти. Улар анча арзонлаштирилган нархларда сотилади. Камомадини бирлашма ижтимоий фонди, касаба уюшмаси қўмитаси ажратган маблағ билан қопланади. Қандолат-ширaворлар цехида ҳар хил булка-рулет, печенье, пирожнийлар ишлаб чиқарилади.

Ошхона қошидаги новвойхонада бир кунда 2 мингта оби нон ёпилади. Ҳар куни бир тонна нон-булка, қандолат маҳсулотлари тайёрланади. Моҳир пазанда-ошпазлар, новвой-қандолатчилардан О. Ўрозбоева, А. Раҳматуллаев, Г. Холдорова, Ё. Мўминов, Р. Бахтиев ва тунгги учинчи смена навбатчи ошпази Г. Султоновалар хизматидан ишчилар мамнун.

Ошхонанинг махсус дўконида нон, булка, қандолат билан савдо қилинади. Бу эса сменадан сўнг уйга кетаётган ишчи-хизматчиларга анча қулайликлар туғдирмоқда. Улар шу маҳсулотлардан харид қилишади. Кунига ишчилар ошхонаси корхона жамоаси учун 1100 сўмлик маҳсулот тайёрлаб бераётир.

М. НУРИДДИНОВ.

Суратда: қандолатчилардан Гуля Ҳолдорова ва Матлуба Асомова иш жараёнида.

Муаллиф суратга олган.

МАБЛАҒНИ АЯМАЙМИЗ

КЕЙИНГИ йилларда бу давлат хўжалиги жамоаси олаётган даромад ва кўраётган фойданинг кўпайиши натижасида ижтимоий соҳаларни ривожлантиришга ажратилаётган маблағлар миқдори ҳам ортяпти. Шу жумладан, ишчи-хизматчиларнинг дам олишини яхшилаш, бўш вақтлари мазмунли ўтишини таъминлашга қаратилган тадбирларни кенгроқ амалга ошириш учун имкониятлар вужудга келяпти. «Дальварзин» давлат хўжалиги касаба уюшмаси қўмитаси раиси Мўйдинжон Болтабоев суҳбатда шундай деди:

— Хўжалигимиз касаба уюшмаси қўмитаси ҳам бундай хайрли ишга салмоқли ҳисса қўшмоқда. Аъзолардан йиғилаётган бадаллар кўп қисмининг қўмита ихтиёрида қолаётганлиги бошқа ишлар қатори санаторийлар, дам олиш уйлари ва саёҳатларда қатнашиш учун йўлланмаларни кўпроқ сотиб олиш ва ишчи-хизматчилар ўртасида имтиёзли нархларда тарқатиш мумкин бўляпти.

Шу йилнинг ўтган ойларида олдинги йилнинг шу даврига нисбатан анча кўп турли йўлланмалар харид қилинди. Бунинг учун касаба уюшмамиз қўмитаси ва заводнинг ижтимоий тараққиёт фондидан етарли маблағ ажратилди.

Ҳаммаси бўлиб деярли икки юзта атрофида йўлланмалар тарқатилди. Фақатгина санаторий ва профилакторийларда биз берган йўлланмалар билан бир юз эллик нафарга яқин турли касб ва миллатга мансуб бўлган пахтакорлар ҳордиқ чиқардилар, ўз саломатликларини мустаҳкамладилар. Албатта биринчи навбатда уруш ва меҳнат кексаларига йўлланмалар берилкпти. Шундай ишчи-хизматчилардан йигирма нафарга яқин кишига йўлланмалар текинга берилди. Ишчи-хизматчилардан ўнга яқин киши ҳам бепул йўлланмалар билан дам олишди.

Фидокорона меҳнат қилиб, коллектив ютуқларига муносиб ҳисса қўшаётган ишлаб чиқариш илғорлари, шу билан бирга саломатлиги турли хил муолажалар олишни тақозо этувчиларни ҳам йўлланмалар билан имтиёзли таъминланмоқда. Масалан, сувчиларимиздан Ж. Ашуров, А. Худойназаров, тракторчи М. Саидхўжаевлар ўз меҳнат таътилларини шифобахш маскан — Ессентукида ўтказдилар. Бу ерда улар дам олиш қатори ўз саломатликларини ҳам яхшиладилар. Ишчиларимиздан Ю. Арзиматов, М. Ҳасанов, Х. Февзилар Закарпатье бўйлаб туристик саёҳатларда бўлишди.

Бригадирлардан М. Русалиев имтиёзли йўлланма билан Луначарский санаторийсида, тракторчи Н. Мирзаев, ногирон С. Болтабоев, Т. Бойматовлар «Чимён» санаторийсида ва бошқа дам олиш уйлари, курортларда бўлиб қайтишди.

Ишчи-хизматчиларимиз орасида жумҳуриятимиз ва вилоятимизнинг қадимги ёдгорликларини томоша қилиш, халқимизнинг тарихий обидаларини зиёрат этиш ихлосмандлари тобора кўпаймоқда. Уларнинг бундай маънавий талабларини ҳам қондиришга ҳаракат қиляпмиз. Бунинг учун керакли маблағ ҳам ажратяпмиз. Шу йилнинг август ойида давлат хўжалиги ишчи-хизматчиларидан тўққиз юз киши жумҳуриятимиз пойтахтига экскурсияга бордилар. Улар шаҳарнинг диққатга сазовор жойларини кўрдилар, турли томошахоналарда концерт, спектакль, кинофильмлар кўришди.

Сентябрь ойида ҳам кўп кишилик саёҳат уюштирилди. Унда асосан уруш ва меҳнат кексалари қатнашдилар. Улар беш кун давомида Самарқанд, Бухоро ва Хива шаҳарлари меҳмони бўлишди. Бунинг учун ҳамма харажатни хўжалик маъмурияти ва касаба уюшмаси қўмитаси тўлади. Саёҳат қатнашчиларига майда-чуйда харажатлар учун нақд беш юз сўм пул ҳам берилди.

Яхши дам — меҳнатга ҳамдам, дейди халқимиз. Бу бежиз эмас. Кўнгилдагидек ҳордиқ чиқарсангиз меҳнатингиз ҳам самарали бўлади. Буни ҳаётнинг ўзи, тажриба кўрсатиб турибди. Шунинг учун хўжалигимиз маъмурияти ва жамоат ташкилотлари жамоанинг дам олишини яхши уюштириш учун бундан буён ҳам маблағни аямайди.

М. МАҲМУДОВ.

МЕҲНАТ ШАРОИТИ ЯХШИЛАНМОҚДА

БИРИНЧИ автокомбинат жумҳуриятимиз пойтахтидаги йирик транспорт корхоналаридан ҳисобланади. Унинг йигирмага яқин миллат вакилларидан ташкил топган байналмилал жамоаси доим илғорлар сафида бўларди. Лекин кейинги вақтларда, айниқса ўтган йили корхона жуда оқсаб қолди. Йиллик режа 98,7 фоизда қолиб кетди. Бундай қолоқликнинг кўпгина сабаблари бор эди, албатта. Муҳимларидан бири эса жамоа учун қулай меҳнат ва маиший шароитлар яратиб берилмаганида эди.

Янги сайланган корхона раҳбарлиги ва жамоат ташкилотлари бошқа муаммолар қатори бунга ҳам катта эътибор билан қарадилар. Ишчи-хизматчиларнинг меҳнат-маиший шароитларини, дам олишларини яхшилашга қаратилган қатор чора-тадбирлар белгилашди ва уларни бирин-кетин амалга ошира бошладилар. Аввало транспортчиларнинг овқатланадиган жойи ташкил этилди. Икки қаватли ошхона қурилди.

Бундан ташқари корхона ҳудудида сауна ҳаммоми ҳам иш бошлади. Тиш даволайдиган пункт очилди. 2-Тошкент тиббиёт олийгоҳи раҳбарияти билан тузилган шартномага мувофиқ олийгоҳнинг тиббий мутахассислари ҳар уч ойда бир марта жамоа ҳузурига ташриф буюрадиган бўлдилар.

Жамоа бу йил ўзининг ёрдамчи хўжалигига ҳам эга бўлди. Тошкент ноҳиясидаги «Тошкент» давлат хўжалиги ҳудудидан комбинатга икки гектар ер ажратиб берилди.

Комбинатда ижтимоий тараққиёт билан боғлиқ бўлган қатор бошқа тадбирлар ҳам амалга ошириляпти.

— Ишчи-хизматчиларимиз орасида кўп болали ходимлар анчагина бор,— дейди комбинат директори Абдуманнон Тошпўлатов.— Уларнинг айримлари уй-жой шароитларини яхшилашга муҳтож. Шунинг учун янги уй қуриш учун ер ажратиб бериш илтимос қилинган аризалар тушди. Биз буни ноҳия ижроия комитети раҳбарларига етказдик. Улар масалани ижобий ҳал қилишди. Ноҳия ҳудуди чеккасидан 30 нафар транспортчига уй қуриш учун жой ажратиб берилди. Бу оилаларнинг айримлари ҳозир ҳовли тўйлари ўтказиш арафасида.

Комбинат маъмурияти ва касаба уюшмаси қўмитаси якка тартибда уй-жой қурувчиларни бинокорлик материаллари билан таъминлашга ҳам баҳоли қудрат ёрдам бермоқдалар. Россия федерациясидан беш вагон ёғоч-тахта келтирилиб, улар ўртасида тақсимланди. Кўплаб ғишт етказиб берилди.

Маъмурият ва касаба уюшмаси қўмитасининг коллектив манфаати йўлида амалга оширган бу ва шу каби бошқа ишлари самараси тез орада кўзга ташланди. Жамоанинг меҳнат фаолиятида ижобий силжиш бўлди. Давлат режалари ошириб уддаланадиган бўлиб қолди. Жорий йилнинг 9 ойлик топшириғи 101,4 фоиз қилиб бажарилди. Шу даврда қўшимча олинган даромад 105 минг сўмдан кўпроқни ташкил этди. Эндиликда транспортчилар йиллик режани муддатидан ўн кун илгари бажариш учун қизғин меҳнат қилмоқдалар.

А. НАБИХЎЖАЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг жамоатчи мухбири.

Саволларингизга жавоб берамиз

МЕҲНАТ НИЗОЛАРИ ВА УЛАРНИНГ КЎРИБ ЧИҚИЛИШИ

— Мени синов муддати тугаши билан вазифамдан бўшатишди. 1990 йилнинг март ойидан бошлаб августигача нормаларимни ортиғи билан бажаргандим. Шу тўғрими?

М. Мирҳожиев, ишчи.

— Нотўғри. Ўзбекистон ССР Меҳнат тўғрисидаги қонунлар мажмуасининг 27-моддасига мувофиқ ишга қабул қилишда синов даври уч ойдан зиёд бўлмаган муддатга белгиланади. Алоҳида ҳоллардагина унинг муддати касаба уюшмаларининг розилиги билан олти ойгача узайтирилиши мумкин. Агар сизни ишга қабул қилишда шундай муҳлат белгиланмаган бўлса, сиз июнь ойининг ишга қабул қилинган кунидан бошлаб доимий ишчи ёки хизматчи саналгансиз. Сизни фақат меҳнат тўғрисидаги қонунлар мажмуасида тилга олинган бошқа ҳолатлар учун ва белгиланган тартибда ишдан бўшатишлари мумкин, холос.

* * *

— Вазифамдан қонунсиз бўшатилганлигим учун бир йил бекор юриб, сўнгра вазифамга қайта тикландим. Лекин менга фақатгина уч ойлик ўртача ойлиқ маошимни беришди, холос. Бир йиллик ҳақимни ундиришларини, ундирганда ҳам бевосита айбдорлардан ундиришни сўраб берган аризам инобатга олинмади.

А. Қорабоев, ишчи.

— Амалдаги меҳнат тўғрисидаги қонунлар мажмуасининг 14-моддасида меҳнат низолари бартараф этилгач, мажбурий бекор юрганлик учун фуқарога бекор юрган даври учун иш ҳақи ундириб берилиши кўрсатилган. Бироқ унинг муддати уч ойдан зиёд бўлмаган вақтни ўз ичига олади. Корхона ёки ташкилот ҳисобидан тўланган маблағ кейин мазкур жамоа маъмуриятининг судга берган қайта даъвоси орқали суд тартибида ундан ундириб олиниши мумкин.

* * *

— Ишдан нотўғри бўшатилганлигим тўғрисидаги аризамни ноҳия халқ судида қабул қилишмади. Айтишларича муддати ўтиб кетган эмиш.

Г. РАҲИМОВА,
Киров ноҳияси.

— Ишдан бўшатилганлиги тўғрисидаги даъво ва аризалар халқ суди томонидан 10 кун муҳлат ичида қабул қилинади. Шикоятчи маъмурият буйруғидан норози бўлса, уни олгач, шу муҳлат ичида халқ судига ариза билан мурожаат этиши лозим. Узрли сабаблар билан ариза бериш имкони бўлмаган ҳолатлар бундан мустасно.

А. БОБОБЕКОВ.
ҳуқуқшунос.

● Ўзбекистон чорвачилик илмий-тадқиқот институти — 50 ёшда

ИЗЛАНИШЛАР ДАВОМ ЭТАДИ

ЎЗБЕКИСТОН чорвачилик илмий-тадқиқот институти 1940 йилда ташкил этилган бўлиб, унинг ўн битта бўлимида бор-йўғи 40 дан ортиқ ходимлар ишлар эди. Ҳозирга келиб институтда 388 та, шу жумладан 132 та илмий ходим, 8 нафар фан доктори ва 47 фан номзодлари фаолият кўрсатмоқда.

Ўзбекистон чорвачилик илмий тадқиқот институти Ўрта Осиё жумҳуриятлари ичида чорвачилик ҳамда озуқа етиштириш бўйича илмий-тадқиқот ишларини бирлаштирувчи бош марказ ҳисобланади. Институт олимлари томонидан чорвачиликда наслчилик ишларини тўғри ташкил этиш, зотини яхшилаш усуллари ишлаб чиқилган. Бу ерда ўтган даврда чорвачиликда маҳсулдорликни янада кўпайтиришни таъминлайдиган бир қатор янги технологиялар ишлаб чиқаришга тавсия этилди ва улар бугун катта самара бермоқда. Масалан, қора-ола зотли молларни — Голланд зоти билан чатиштириб яхшилаш усуллари, швиц зотини эса — сут йўналишидаги Америка ва Австралия наслчилигига таллуқли швиц типлари билан, маҳаллий қорамол зотини — гўштдор Санта-Гертруда, қозоқ оқ бошлиси ва абердин-ангус зотлари билан, бушуев зотини — голланд зоти билан чатиштириш жараёнида иммуногенетика, физиология-биохимия усулларини қўллаган ҳолда ўтказилган тадқиқотлар асосида яратилган енгилликлар, ечимлар ишлаб чиқаришга кенг тадбиқ этилмоқда.

Подани тўлдирувчи ёш бузоқларни боқиш ва парваришлаш, зотини яхшилаш учун мўлжалланган маҳсулдор сигирлар ҳамда буқаларни сифатли, тўйимлилиги юқори бўлган тўлиқ рацион асосида боқишга оид ишлаб чиқилган жадал технологиялар айниқса, диққатга сазовор. Давлат наслчилик заводларида ҳамда наслчилик хўжаликларида иккита завод линияси ва 20 дан ортиқ генеалогик линиялари, кўплаб буқалар ва сигирлар подаси яратилди. Бу қорамоллар маҳсулдорлиги билан ажралиб туради: масалан ана шундай қора-ола зотли сигирлардан йилига 5000—7000 килограммдан, швиц зотлиларидан 4500—6000 килограммдан. Бушуев зотидан эса 4000—5000 килограммдан сут соғиб олинмоқда.

Жаҳон бўйича генетик ресурсларига эга бўлган Канада, Америка ва Австралия наслчилиги тажрибаларининг кенг кўламда тадбиқ этилиши сут соғиб олишни янада кўпайтирди, гўштдор молларни жадал семиртириш — ёш бузоқларнинг тез ўсишини таъминлади. Институт олимлари ишлаб чиққан тажрибалар асосида жумҳуриятимизда янги соҳа — ихтисослаштирилган гўшт қорамолчилиги ташкил топди. Гўшт етиштиришнинг жадал технологияси саноат комплексларида, хўжаликлараро бўрдоқичилик корхоналарида кенг жорий этилмоқда.

Институт олимлари чорва молларининг зотли ва сермаҳсул авлодларида маҳсулдорликни кўпайтира бориш ҳамда сақлаш устида изланишлар олиб бориб, қўйчилик, отчилик, чўчқачилик, паррандачилик, асаларичилик соҳаларини жадал ривожлантириш усуллари ва технологияларини ишлаб чиқиб хўжаликларга жорий этишда ўзларининг катта ҳиссаларини қўшдилар.

Маҳсулдорлиги кам бўлган маҳаллий зотга мансуб думбали қўйларни четдан келтирилган линкольн ҳамда ромни марш зотлари билан чатиштириш йўли билан Тошкент вилоятининг тоғолди зоналарида камволь типида жун берадиган гўшт—жун йўналишидаги қўйларнинг сермаҳсул подаси яратилди. Ана шулар асосида 7 та завод линиялари тасдиқланди.

Чўчқаларнинг кандрас, Шимолий Кавказ ва йирик оқ зотлари такомиллаштирилмоқда. Саноат комплекслари учун чўчқаларни дурагайлаш системаси, шунингдек, чўчқаларни иссиқ иқлим шароитида сақлаш, боқиш технологиялари яратилди. Иссиқ иқлим шароитига мўлжалланган технология асосида тухум ва парранда гўшти ишлаб чиқариш жараёнлари, саралаш усуллари, боқиш рациони ва миқдорининг ишлаб чиқилганлиги жумҳуриятимизда паррандачиликни саноат асосига ўтказишни тезлаштирилишига ижобий таъсир кўрсатмоқда.

Паррандачиликка ихтисослаштирилган генетик саралаш станциясида йилига 254—257 донадан тухум берадиган товуқларнинг маҳсулдор гетерогенли насли яратилди.

Йирик қорамоллар, қўй ва паррандалар учун омухта ем, аралаш озуқалар, витаминли-оқсилли ҳамда минерал озиқлантириш миқдори асосида янги рационлар ишлаб чиқилди ва такомиллаштирилди. Мавжуд маҳаллий озуқа воситаларининг тўйимли қиймати ўрганиб чиқилди.

Маҳаллий зот қорамол ва паррандалар. қорабайир зотли отлар, ҳисори қўйлар, маҳаллий курка ва асалариниг қимматли генофондини сақлаб қолиш ва улардан унумли фойдаланиш бўйича серқирра ишлар олиб борилмоқда.

Институт олимлари томонидан яратилган оралиқ, анғизга, такрорий ва аралаш экиш учун мўлжалланган озуқабоп экинларнинг янгидан-янги яратилган нав ва дурагайлари жумҳуриятимиз хўжаликларида ем-хашак базасини тубдан мустаҳкамлашга ижобий таъсир кўрсатаяпти.

Озуқа етиштиришнинг жадал технологияси асосида илмий тадқиқот институтида яратилган маккажўхорининг «Ўзбекистон-100», оқжўхорининг «Озуқабоп», «Ўзбекистон миттиси» «Қанд жўхори» навлари, сулининг «Кенг баргли», «Дони қобиқсиз», «Қишловчи Тошкент» навлари, арпанинг «Суғориладиган» нави, буғдойнинг «Дон озуқа» нави, «Тритикале» навлари бугун кенг қўлланилмоқда.

Институтда юқори малакали мутахассислар тайёрлаб уларнинг билимини мустаҳкамлаш борасида 1968 йилдан буён катта иш қилинмоқда. Ўтган йиллар давомида жумҳуриятимизга, бошқа жумҳуриятларга ҳамда чет элдаги мамлакатларга 15 та фан доктори ва 200 дан ортиқ фан номзодлари тайёрлаб берилди. Ўзбекистон чорвачилик илмий-тадқиқот институтининг 54 та чоп этилган илмий тўпламлари. 35 дан ортиқ монографиялар, шунингдек ҳар йили 5—10 та тавсиялар чоп этилади. 69 та ихтирочиликка оид муаллифлик гувоҳномаси олинди.

Чорвачилик илмий-тадқиқот институти олимлари ҳамда тажриба хўжаликлари фанда ва меҳнатда эришилган ютуқлари учун СССР давлат мукофотларига, СССР Вазирлар кенгашининг мукофотига, шунингдек, Ватанимизнинг донгдор олимлари номи берилган мукофотларни олишга муяссар бўлдилар.

Институтнинг тажриба хўжалиги меҳнатда эришган ютуқлари учун бир неча марта КПСС Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи билан тақдирланди. СССР Вазирлар Кенгаши, Бутуниттифоқ Касаба уюшмаси Марказий Комитетининг, Бутуниттифоқ Ленинчи Ёшлар уюшмасининг, шунингдек, КПСС Марказий Комитети ва СССР ҳукуматининг фахрий ёрлиқлари билан мукофотланди.

Илмгоҳимизда бир неча марта чорвачиликка оид халқаро, Бутуниттифоқ съездлари, симпозиумлар ва конкурслар ўтказилди. Кейинги йилларда институт қошида — бош корхона — «Пленэлита» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси ташкил этилди. Бирлашма таркибига 5 та хўжалик кирган бўлиб, кейинги 4 йил давомида ана шу хўжаликларда маҳсулот ишлаб чиқариш сезиларли даражада кўпайди. Масалан, сут ишлаб чиқариш 41 фоизга, гўшт 19 фоизга, тухум 46 фоизга ошди.

Бир бош сигирдан сут соғиб олиш ўртача 1220 килограммга ортди. Жумҳурият хўжаликлари бугун ана шундай наслдор, юқори маҳсулли қорамоллар, паррандалар, озуқабоп экинларнинг сархил уруғликлари билан таъминланмоқда ҳамда илғор илмий ишларнинг якунланган истиқболли ечимлари дадил жорий этилмоқда. Жумладан, хўжаликни юритиш, хўжалик ҳисоби, пудратнинг турли усуллари, ишлаб чиқариш жараёнларини ташкил этиш, ЭҲМлар ва бошқа илғор тажрибаларни фанда ва ишлаб чиқаришда ишлатилишини йўлга қўйиш ва бошқалар шулар жумласига киради.

Институт қошида ташкил этилган чорвадорларнинг илғор тажриба мактабида ҳар йили 300—400 нафар чорвадор мутахассислар ўз малакаларини оширмоқдалар.

Илмгоҳимизда ишлаб чиқилган тажрибалар, янгиликлар хўжаликларда кенг жорий этилиб, унумли фойдаланилиши натижасида олинаётган йиллик иқтисодий самара 2,5—7,5 миллион сўмни ташкил этаяпти. Бу кўрсаткичларни янада кўпайтириш мақсадида изланишлар давом этмоқда.

Ҳ. ИБРОҲИМОВ,
Ўзбекистон чорвачилик илмий-тадқиқот институтининг фан янгиликларини ишлаб чиқаришга тадбиқ этиш ва тарғибот бўлимининг мудири, қишлоқ хўжалик фанлари номзоди.

● СУРАТЛАРДА: (юқорида) илмгоҳнинг марказий биноси; (пастда) илғор тажриба мактабининг умумий кўриниши.

● Ҳарбий хизматга отланишди

САЛОМАТ ҚАЙТИНГ, АСКАР ЙИГИТЛАР!

Умумий ҳарбий мажбурият ҳақидаги ССЖИ Қонуни ва Ўзбекистон ССЖ Президенти қарорига биноан фуқароларни Совет Иттифоқи Қуролли Кучлари сафига навбатдаги, кузги чақириқ ишлари давом этмоқда.

Кўпчиликка маълумки, шу ойнинг бошида жумҳурият Вазирлар Кенгаши Ўзбекистон ССЖ Президентининг «Жумҳурият ёшларини армияга чақириш ва уларнинг ҳарбий хизматни ўташини такомиллаштириш чоралари тўғрисида»ги Фармонини амалга ошириш ҳақида қарор қабул қилган эди.

Албатта, қарор ижросини бажариш энг аввало ноҳия ҳарбий комиссариатларига боғлиқдир. Фарзанди армия сафига чақирилган ота-она ҳам, бўлажак аскарнинг ўзи ҳам муаммо ва илтимослари, саволлари билан энг аввало бизга мурожаат қиладилар. Айримлар уй шароитлари билан боғлиқ масалалар ҳал этилишини истасалар, бошқалари чақириш муддатини кейинроққа суришни илтимос қиладилар. Шу ва шунга ўхшаш масалалар бўйича малакали ходимларимизерагича шуғулланаяптилар, йўл-йўриқ кўрсатиб, саволларига жавоб бермоқдалар.

Одамлар орасида — ноҳия ҳарбий комиссариатларига режа белгиланади ва улар шу режани тўлдириб бажариш учун соғлиғи ва бошқа жиҳатларидан армияга яроқсиз йигитларни ҳам жўнатаверадилар, — деган гап юради. Бу тамомила нотўғри. Аксинча, вилоят ҳарбий комиссариатига ноҳиямиздаги 18 ёшга тўлган тиббий назоратдан ўтган чақирилувчилар сонини оилавий шарт-шароити, ўқиш-ўқимаслиги ва бошқалар ҳисобга олинган ҳолда, ҳар эҳтимолга қарши яна бир нечтага қисқартириб берамиз. Масалан, бу галги чақириқда ноҳиямизнинг бир неча юз йигити ҳарбий хизматга жўнаши керак. Дейлик, айримлар яқинда ўқишга кирди, бошқаларнинг тўсатдан соғлиғи ёмонлашди ва ўша рақамга етказмай йигитларни жўнатдик. Энди нима бўлади? Ҳеч нарса! Бунинг учун бизни ишдан олишмайди, жазолашмайди.

Бу сўзларим билан демоқчиманки, юқорида айтилган режа (план) бажариш ҳақидаги, халқ орасидаги фикрлар ноўриндир. Тилга олинган қарорга биноан тиббий назоратдан ўтказишга эътибор кучайтирилган. Бу ишларга малакали шифокорлар, ҳамширалар жалб қилинган. Керакли жиҳозлар ва дори-дармонлар етарли.

Шуни айтиш керакки, текширувчи шифокорлар йигитларни қайси қисмда хизмат қилишга яроқлилиги ёки умуман яроқсизлигини Иттифоқ Мудофаа ва ССЖИ Соғлиқни сақлаш вазирликлари тасдиқлаган буйруқ асосида аниқлайдилар. Бу борада Ўзбекистон ССЖ Соғлиқни сақлаш вазирлиги ўз таклифини ишлаб чиқди. Мудофаа вазирлиги бу таклифни маъқулласа яхши томонга ўзгаришларни кутиш мумкин. Умуман, тиббий назорат икки карра, ноҳия ҳамда вилоят ҳарбий комиссариатларида ўтказилиши кўпчиликка маълум.

Ёшларни ҳарбий хизматга олдиндан тайёрлаш ишлари ҳам муҳимдир. Ноҳия фирқа, ижроия, комсомол қўмиталари бу борада бизга яқиндан ёрдам бермоқдалар. Айниқса, байналмилалчи жангчилар, уруш ва меҳнат фахрийлари ноҳия кенгашларининг фаолиятини алоҳида таъкидлаш лозим. Бу ташкилотлар ва муаллим Ғофур Икромов бошчилигидаги кўмаклашувчи қўмита аъзолари жойларга бориб тушунтириш ишлари олиб борадилар, аскар оилаларининг турмуш шароитлари билан танишадилар, ёрдамга муҳтожларга кўмаклашадилар.

Ноҳиямиз анча катта бўлганлигига (охирги қишлоқ 150 километр узоқликда) қарамай чақириш ишлари муддатида бажарилаяпти. Тўғри, узоқда, тоғларда жойлашган қишлоқ ва хўжаликларга чақирув қоғозини етказиб бериш, уларни ҳарбий комиссариатга таклиф этиш маълум қийинчиликлар туғдиради. Лекин юқорида тилга олинган ёрдамчиларимиз вазиятдан чиқишимизга доим кўмаклашадилар.

Аскарларни кузатиш пайтида жамоатчилик билан ҳамкорликда уюштирилаётган тадбирлар анъанавийлашиб бормоқда. Шу йилнинг баҳоридаги чақириқ даврида ноҳия фирқа қўмитасининг биринчи котиби А. Йўлчиев раҳбарлигида аскар оналари слёти ўтказилганлиги мазкур рўзнома саҳифаларида ёритилган эди. Бу сафар ҳам олдин «Ленинград» жамоа хўжалигини 1-Қўшқўрғон қишлоқ шўросида, кейин эса Абай жамоа хўжалиги ва бошқа жойларда шундай тадбирлар уюштиришни мўлжаллаганмиз. Уруш ва меҳнат кексалари билан бирга дин вакилларини ҳам таклиф қиламиз.

Яқин орада янги бинога кўчиб ўтишни режалаштирганмиз. Эскисига қисман чақириқ пунктини, тиббий, махсус жиҳозланган тиш, руҳий, асаб тери касалликлари шифокорлари, ЭКГ (электрокардиограмма) хоналарини жойлаштиришни мўлжаллаяпмиз. Бошқа қисмини эса ўсмирларга тиббий хизмат кўрсатиш, жисмоний тарбия ва спорт хоналарига, ДОСААФ қўмитаси, уруш ва меҳнат фахрийлари ҳамда ноҳия кенгашларига ажратилади.

Яна бир масала тўғрисида тўхталмоқчиман. Бошқа айрим жумҳуриятларда ҳам биздаги каби қарорлар қабул қилинган. Бу қарорларни яхши тушунмаган бир хил аскарларнинг хизмат қилаётган қисмларидан ўзбошимчалик билан кетиб қолиш ҳоллари ҳам учраб турибди. Маълумки, бундай кўнгилсиз иш учун қонун олдида жавоб бериш керак бўлади. Ёшларнинг кўпчилиги ҳатто шуни ҳам билмайдилар. Бундай воқеалар юз бермаслиги учун, уларнинг олдини олиш мақсадида комиссариатимиз ҳузурида ташвиқот пункти ташкил этганмиз.

Эндиликда қонун-қоидалар ифода этилган варақалар бостиришни мўлжаллаяпмиз. Ҳар бир бўлажак аскар варақа билан танишиб чиқишини йўлга қўямиз.

Ноҳиямиз йигитларидан бирортаси армия хизматидан бўйин товлагани йўқ. Бу жиҳатдан кўнглимиз хотиржам. Уларга эса қаерга бормасинлар, бизни, оиласи ва устозлари юзини ерга қаратмасдан хизмат қилиб, юртимизга соғ-саломат қайтишларини тилаб қоламан.

Қанотбой БУРАБОЕВ,
Бўстонлиқ ноҳияси ҳарбий комиссари, подполковник.

● Муҳаррирриятга хат

ОБЛИҚҚА БОҒЧА КЕРАК

Ҳурматли муҳарририят!

Мен рўзномангизга кўпдан бери ёзиб тураман. Аксарият хатларимда истиқомат қилаётган жойимдаги камчиликлар ўз ифодасини топган бўлади. Уларнинг кўплари сизлар туфайли бартараф этилди. Бу гал бошқа бир мавзу ташвишга солди. У ҳам бўлса «Облиқ» қишлоғи аҳолисининг боғчага ёлчимаётгани. Бир вақтлари ўрмон хўжалиги идораси учун қурилган уч хонали кичик бино боғчага ажратилган эди. Йиллар ўтиб у ночор аҳволга тушиб қолди. Ана шу ерда М. Убаева, Ҳ. Ҳаётова, М. Байшева, М. Саидолимова каби мураббийлар сабр-тоқат қилиб кичкинтойларни тарбиялаб келишди. Бино ремонти билан ҳам ўзлари шуғулланишди.

Кейинчалик шаҳар халқ таълими бўлими мудири Э. Эшватов боғчани авария ҳолатида эканлигини кўриб, у 29-ўрта мактабдан ажратилган учта хонага кўчирди. Мактабда салкам мингга яқин бола ўқийди. Тўполон, ғала-ғовурдан жажжилар ухлай олмайдилар. Шароит йўқлиги устига шу боғчада кўп йиллардан бери мудиралик қилиб келган яхши мутахассис Нодира Ёқубовани халқ таълими бўлими бошқа боғчага ишга ўтказиб юборди. Бундан ота-оналар ранжимоқдалар. Катта тарбиячи Марҳамат Байшева мудира этиб тайинлангач, меҳнат интизоми бўшашиб кетди.

Шуни ҳам айтай, «Облиқ»да «Узбекрезинотехника» корхонаси томонидан 280 ўринли боғча қурилиши бошлаб қўйилган эди, ярим йил ўтди, лекин қурилиш ҳозир ётибди. Қишлоқ аҳолиси эса боғчага зор. Ҳар бир оилада 8—10—12 нафардан бола бор. Шуни ҳисобга олсак, боғча қурилишини жадаллаштириш зарурлиги яққол сезилади. Шу борада сиз ёрдамингизни аямассиз, деган умиддаман.

Т. ШЕРАЛИЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг жамоатчи мухбири.

● Депутат ва ҳаёт

ҚИШЛОҚ АҲЛИ МИННАТДОР

Ҳозир замон ҳам, талаб ҳам ўзгарди. Илгари сайловчилар депутатларини ҳатто танимас, уларнинг олдига илтимос ва таклифлар билан камдан-кам борар эдилар. Чунки, барибир фойдаси йўқ эди. Одамларни рўйхатларни шунчаки қора қилиш учунгина сайлашарди.

Бўстонлиқ ноҳия Совети депутати Тўқли Жўраевнинг жонкуярлиги, сайловчилар наказларини бажариш учун елиб-югураётганини кўриб, беихтиёр аввалги депутатларимизнинг самарасиз фаолиятлари кўз олдимизга келади.

Хондайлиқ қишлоғидаги озиқ-овқат маҳсулотлари магазини янги бинога ўтиб, унинг эски биноси бўшаб қолди. Шунда бу ерда дорихона очиш таклифи ўртага ташланди. Чунки, шу пайтгача қишлоқда дорихона йўқ, одамлар дори-дармон қидириб Ғазалкент, Чирчиқ шаҳарларига боришарди. Ноҳия Совети депутати Тўқли Жўраев бу ишга бош-қош бўлди. У қишлоқ Совети ижроия комитети раиси Одил Қодиров, жамоа хўжалиги раиси Саидваққос Ҳусановлар ҳамкорлигида магазин биноси ўрнида 255-дорихона очилишига эришди. Унга малакали доришунос Фатхиддин Нуриддинов мудирлик қилмоқда.

Мен сайловчилар номидан депутатимиз Тўқли Жўраев, қолаверса, қишлоқ Совети ҳамда жамоа хўжалиги раҳбарларига миннатдорчилик билдираман.

Т. УМАРОВ,
меҳнат фахрийси.

● Деҳқон маслаҳати

УЗУМ САҚЛАШНИНГ ҚЎЛБОЛА УСУЛИ

СЕРҚУЁШ жумҳуриятимизда узумнинг турли-туман навлари мавжуд. Узум фақатгина ёз ва куз ойларидагина эмас, балки бошқа мавсумларда ҳам талаб-эҳтиёж катта бўлган истеъмолбоп маҳсулотдир. Лекин уни омборхоналарда уч, тўрт ой, ҳатто ундан ҳам кўпроқ муддат сақлаш имконияти бор. Бунинг учун, аввало, ҳосилни сақлашга мўлжалланган токлар олдиндан белгилаб қўйилади. Кесиш ва кўмиш пайтида ҳам бу токларга тегилмайди. Ҳаво ҳарорати пасая бошласа бундан қўрқиш керак эмас. Айни муддао. Узум токда қанчалик узоқ турса, ундаги қанд миқдори ошаверади. Натижада унча-мунча совуққа бўш келмайдиган бўлади.

Ноябрь ойининг бошларида узумни узиш бошланади. Ҳосилни йиғиштириш жараёнида, албатта, қайчи ишлатиб, узум бошларининг банди ушлашга қулай бўлсин учун узунроқ қолдирилиб озор етказмасдан кесилади. Сара, йирик бошлар омборхоналарда олдиндан тайёрлаб қўйилган ойинлар (мослама)га илиб қўйилади.

Хона ҳарорати кўтарилиб кетадиган бўлса, туйнукларни очиб, шамоллатиб туриш лозим (ҳарорат қанча паст бўлса, шунча яхши. Фақат 0 даражага тушмаса бўлгани). Бу усул узумни ерга ёйиб ёки бандидан ип билан боғлаб, осиб қўйишдан кўра узоқроқ, сифатли сақлаш имконини беради. Чунки, узум эзилмайди, заха бўлмайди, ҳамма ғужумларига бир хилда ҳаво тегиб туради.

Ойин тайёрлаш жуда оддий: узунлиги икки ёки уч метргача (уй эгасининг хоҳишига боғлиқ) бўлган бақувват қамиш поялариниг йўғонлиги бош бармоқдек бўлган ҳар 3—4 таси жуфтланади (неча қатор қилиш ҳам ўзингизга ҳавола, 10—15 қатордан ошмасин) ва улар ерга горизонтал қўйилиб, аввал икки чети, сўнг ўртасидан сим билан тўқиб чиқилади (пастдан юқорига қараб). Қамиш жуфтларининг ораси 20—25 сантиметр атрофида бўлади.

Симлар бақувват, юмшоқ эгилувчан, бойланадиган масофа оралиғи бир хил бўлиши лозим. Юқорига тўқиб чиқилган симлар учидан илгак тайёрлаб, тўсинларга осиб қўйилади. Бир марта тайёрланган осма ойиндан кўп йиллар фойдаланиш мумкин. Бу усулда узум сақлашни ҳамма ерда қўллаш мумкин.

Қиш ойларида мевалар тақчиллашган сари инсон организмида витаминларга бўлган эҳтиёж оша боради. Узум таркибида саломатликни мустаҳкамловчи моддалар, минераллар, витаминлар ниҳоятда кўп. Узум таркибида 30 фоизгача қанд, органик кислоталар, B1, B2, B6, B12, C, P, PP витаминлари, калий, кальций, магний, фосфор, темир сингари минерал тузлар бор.

Узумдаги уруғ таркибида эса 20 фоизгача ёғ, 8 фоиз атрофида ошловчи моддалар ва инсон соғлиғини мустаҳкамловчи бошқа минераллар мавжудлиги аниқланган.

Узум асосан инсон танасида модда алмашинувини яхшилайдий, дармонсизликда, кам қонликда, ўпка сили, зотилжам, нафас сиқиши, ошқозон, ичак йўллари касалланганда истеъмол қилиш тавсия қилинади. Бундан ташқари балғам кўчиришга ҳам нафи тегади.

Узум халқ табобатида жигар, юрак хасталикларини даволашда ижобий натижа берган. Қон тўхтатиш, пешоб ҳайдаш каби хусусиятлари ҳам яхши маълум.

Ибн Сино узумдан буйрак, қовуқ, ичак хасталикларида оғриқ қолдирувчи восита сифатида фойдаланган.

Шундай экан, узум сақлаш чораларини кўришга ҳозирланинг.

Исматилла ТОШЕВ.

ТАСС ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТ ЭКОЛОГИЯ ХАРИТАСИ

● МОСКВА. СССР Фанлар академияси география институтининг мутахассислари мамлакат экология харитасини яратиб, экология вазиятига тўла-тўкис баҳо бердилар. Унда табиати ёрдамга муҳтож бўлган барча минтақалар акс эттирилган. Унинг афзаллиги шундаки, харита тўла-тўкис яратилган бўлиб, турли тармоқларнинг мутахассисларига кўмаклашади. Харитада экология вазияти можароли, танг ва ҳалокатли қисмларга бўлинган. Унда деҳқончилик маданияти паст бўлган депаралар кўрсатилган. Деҳқончилик маданиятининг пастлиги ернинг нурашини кучайтиради, тупроқ чириндиларининг тугашига олиб келади. Хўжаликлар ҳозир институтга ана шундай харита учун буюртма беришлари мумкин.

ЧЕРНОБИЛЬ — ҲАММАМИЗНИНГ ДАРДИМИЗ

● АШХОБОД. Туркманистон меҳнаткашлари «Правда» рўзномасининг Чернобилдаги авариядан жабрланган депаралар аҳолисига ёрдам кўрсатиш хусусидаги чақириғини қизғин қўллаб-қувватладилар. Гўктепе ва Тажан депараларининг хўжаликлари хушбўй туркман қовунлари ва узумларидан 26 тоннасини самолётга ортиб, Могилев вилоятига жўнатдилар. Чоржўй, Мари, Тошҳовуз вилоятларининг колхоз ҳамда совхозлари, жумҳурият тобелигидаги депараларнинг хўжаликлари Могилев ва Гомель вилоятларига ширин-шакар меваларни жўнатишга ҳозирлик кўришмоқда. Жумҳурият қишлоқ меҳнаткашлари нурланиш касалига мубтало бўлган болалар учун мева, узум, полиз маҳсулотларининг энг яхши навларини танлаб олишмоқда. Жумҳурият касаба уюшмалари ана шу мақсад учун катта маблағ ажратди.

ЕР ҲАЙДОВЧИЛАР БЕЛЛАШМОҚДА

● ТАЛЛИНН. Ер ҳайдовчиларнинг охирги марта ўтказилган жумҳурият мусобақаси ғолиби, Совет Иттифоқи ва Эстониянинг бир неча марта чемпиони, Тартудаги «Авангард» совхозида меҳнат қилаётган Эльмар Вески Голландияга жўнаб кетди. У ерда ер ҳайдаш бўйича 37-жаҳон чемпионати бўлади. Эстония командасида ёшлар ўртасида уста ер ҳайдовчи, «Торма» қишлоқ хўжалик артелининг тракторчиси Райдо Кунила, Эстония ер ҳайдовчилар уюшмасининг вакиллари — жаҳон чемпионатига сафар ташкилотчилари бор эди. Ҳар бир қатнашчи 2 минг квадрат метр майдонни ҳайдаб бериши керак эди. Ана шунча ерни ҳайдаш учун уч соат вақт берилган.

ОДЕССАДА ҚАЙТА ҚУРИШ

● ОДЕССАнинг бетакрор қиёфасига путур етказмай туриб, унинг давлат ҳимоясидаги қисмини қандай янгилаш мумкин? Бу саволга Одессада очилган Бутуниттифоқ конкурси қатнашчилари жавоб беришга уриниб кўришади. Конкурсда Москва, Ленинград, Киев, Минск, Вильнюс ва бошқа шаҳарлардан келган меъморлар ва рассомлар, лойиҳачилар ва бинокорлар иштирок этишмоқда. Улар икки ҳафта ичида шаҳар учун алоҳида аҳамиятга эга бўлган уч объект — денгиз вокзали ва унга олиб борувчи Потёмкин зинаси, Мартинов майдони ва музикали комедия театри атрофидаги жойларни реконструкциялаш юзасидан таклифлар киритдилар.

Ғолиблар пул мукофотлари ҳамда эсдалик дипломлари билан тақдирланди. Энг яхши ишларни ҳайъат баҳолади. Унга фақат одессаликлар эмас, шу билан бирга иттифоқ ва жумҳурият идораларининг мутахассислари, ижодий уюшмаларнинг вакиллари, таниқли меъморлар кирган.

ЗИРОАТ-САНОАТ КОМПЛЕКСИ

● НИЖНИЙ НОВГОРОД Автомобиль заводида деҳқончилик-саноат комплекси ишлай бошлади. У корхона ёрдамчи хўжаликлар ва умумий овқатланиш бўлими негизида ташкил этилган бўлиб, хўжалик юритишнинг замонавий иқтисодий усуллари асосида ишчиларни озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашни яхшилашга хизмат қилиши керак. Заводнинг янги бўлинмаси таркибига тўртта совхоз, чўчқачилик комплекси, балиқчилик хўжалиги, савдо маркази, сабзавот-мева ва чорвачилик маҳсулотларини, шунингдек ишлаб чиқариш чиқиндиларини қайта ишлаш цехлари кирган.

ТАСС ХАБАРЛАРИ

Сизда қандай янгилик бор?

АНДИЖОНЛИК УСТАЛАР ЯРАТИШГАН

Г. ЧИТКАУСКЕНЕ,
жумҳурият халқ амалий санъати музейи директорининг ўринбосари:

— Шу кунларда музейимизда Андижон бадиий буюмлар фабрикасининг қўли гул усталари тайёрлаган буюмлар намойиш қилинмоқда. Унда каштачилик, гулкўрпа, чойшаб, ва зардўзлик буюмларининг турли хиллари мавжуд.

Умуман кейинги йилларда халқ амалий санъатига бўлган қизиқиш ортиб бормоқда. Музейимизда намойиш этилган халқ амалий санъати намуналари Москвадаги Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида, Италия, Франция, Финляндия каби чет мамлакатларда ҳам кўпчиликни қизиқтирди.

Андижонликларнинг кўргазмадаги ишлари ичида бадиий буюмлар фабрикасининг рассом ва усталари А. Журабоева, О. Мўминбоевалар тайёрлаган зардўзлик буюмлари диққатга сазовордир.

● *Тошкентлик ёш пазандалар баҳси*

«ЗАРАФШОН»ДА КЎРИК

Бундай кўрик-танлов бир неча йиллардан буён ўтказиб келинади. Лекин бу сафаргиси аввалгиларидан анча фарқ қилади. Унда ҳозирги ўзбек миллий пазандачилиги, меҳмондорчилиги қандай бўлиши кераклигига эътибор қаратилди.

Нозик дид билан чиройли қилиб шарқона безатилган хона янги тушган келинлар уйини эслатади. Духоба кўрпача-ёстиқлар тўшалган, сандиққа кўрпалар тахланган. Дастурхондаги катта мис гардиш ўлкамиз ноз-неъматлари, ширинликларига тўла. Ўймакор усталар ишлаган нақшинли курси, ўриндиқлар, идишлар терилган токчалар, бедана тўрқовоқлари, ҳамма-ҳаммаси хонага ўзига хос файз бағишлаб турибди. Сочлари жамалак ёш келинчакларнинг меҳмонларни ибо билан қарши олиши кўз олдимизда мозийни — Абдулла Қодирий таъриф-тавсиф қилган яқин ўтмишни гавдалантиради.

Ўзбек миллий таомномасини тиклаш, меҳмоннавозлигимизни ўзига хос санъат даражасига кўтариш учун курашган, миллий таомларимизни ҳормай-толмай тарғиб қилган, шу ҳақда ўнлаб оммабоп китоблар, мақолалар ёзган фалсафа фанлари номзоди, моҳир халқ пазандаси Карим Маҳмудовга ана шу тантанани кўриш, афсус, насиб этмади. Тадбир арафасида унинг оғир хасталикдан кейин вафот этганлиги ҳақида нохуш хабар келди.

...Залга йиғилганлар дастурхонга таклиф этилади. Уларга пойтахтимизнинг турли ноҳия умумий овқатланиш корхоналарига қарашли пазандалар тайёрлаган бир-биридан лаззатли таомлар келтирилади. Фрунзе ноҳия умумий овқатланиш корхоналари ошпазлари пиширган таомлардан татиб кўрамиз. Яхши ичимлик, мўъжазгина жизза нон, салат, суюқ ва қуюқ овқатлар (бир жуфт варақи, зарқоғозга ўраб тайёрланган димлама) пировардида янгича музқаймоқ — жами 2 сўмлик бўлибди.

Баъзилар пештахталар қуруқ, озиқ-овқат маҳсулотлари танқис бўлиб турган бир пайтда бундай дабдабали тадбир, кўз-кўз қилишларга не ҳожат эди дейиши мумкин. Бу хилда фикр юритувчиларга шуни айтиш керакки, тадбиркор, оқила уй бекаси йўқни ҳам кўрсатиб, қўлостидаги арзимас масаллиқлардан хилма-хил таомлар тайёрлай олади ва муҳими, очиқ чеҳраси, уддабурронлиги билан меҳмондорчиликни ўрнига қўя олади. Кўрик-танловдан кўзланган асосий мақсад ҳам шу эди.

Пировардида синчков жюри ҳайъати икки кунлик беллашувга якун чиқарди: Тошкент ресторанлар тресты ҳамда Фрунзе ноҳия ошхоналар тресты командалари биринчи ўринни эгалладилар. Чилонзор, Собир Раҳимов ноҳия ошхоналар тресты жамоалари иккинчи, Ҳамза, Сергели, Ленин ноҳиялари ошхоналар тресты жамоаларига учинчи ўрин насиб этди. Ошпаз Абдуқаҳҳор Усмонхўжаев («Зарафшон» ресторани), қандолатчи Аваз Зокиров (Фрунзе ошхоналар тресты), официант Андрей Биков («Зарафшон») ўз касблари бўйича беллашув ғолиби бўлдилар. Ғолибларга шаҳар комсомол қўмитаси, шаҳар ижроия қўмитаси умумий овқатланиш Бош бошқармаси Фахрий ёрлиқлари, эсдалик совғалари топширилди.

● **СУРАТДА: умумий овқатланиш ёш мутахассислари ўн учинчи шаҳар кўрик-танловидан лавҳалар.**

Суратчи
Н. МУҲАММАДЖОНОВ.

● *Футбол:*

«ПАХТАКОР» ИККИНЧИ ЎРИНДА

Воронежнинг «Факел» командасини ўз майдонида қабул қилган «Пахтакор» олий лигага бериладиган йўлланмани қўлга киритганлигига қарамай ўйинни кўтаринки руҳда ўтказди. Учрашувнинг биринчи бўлимида биринчилик тўпурари И. Шквирин «Факел» дарвозасига ўзининг мавсумдаги 36-тўпини киритиб, ҳисобни очди. Иккинчи бўлимда эса А. Пятницкий иккинчи тўпнинг муаллифи бўлди.

«Пахтакор» охирги тур учрашувини 4 ноябрь куни ўз майдонида Олмаотанинг «Қайрат» командаси билан ўтказади.

Шу турнинг қолган ўйинлари натижалари билан танишинг: «Таврия» — «Динамо» (Сх) 1:0, «Тирас» — «Кубань» — 3:0, «Қайрат» — «Локомотив» (Н-Н) — 1:0, «Локомотив» (М) — «Металлург» — 2:1, «Кузбасс» — «Нистру» — 0:3; «Геолог» — «Нефтчи» — 4:1, «Шинник» — «Зенит» — 3:1, «Спартак» — «Динамо» (Ст) — 4:1, «Котайк» — «Ростсельмаш» — 3:1.

Ўйинлар жадвалининг юқори қисмида командалар қуйидагича жойлашдилар:

Командалар	Ў	Т	О
«Спартак»	37	72—30	55
«Пахтакор»	37	78—44	52
«Металлург»	37	56—28	51
«Шинник»	37	55—38	46
«Локомотив» (М)	37	47—34	45
«Динамо» (Ст)	37	52—41	44

Муҳаррир
Н. НАСИМОВ.

ЭЪЛОНЛАР БУРЧАГИ

ТЕРИЛГАН ҲОСИЛНИ ПУХТА САҚЛАЙЛИК!

Тошкент вилоятининг давлат хўжаликлари ва жамоа хўжаликларининг далаларида пахта йиғим-терими мавсуми ниҳоясига етай деб қолди. Энди йиғиб олинган ҳосилни нобуд қилмай, авайлаб сақлаш — бизнинг биринчи галдаги вазифамиздир.

Шу муносабат билан пахта тозалаш заводлари ва пахта тайёрлаш пунктларининг ёнғин хавфсизлигини таъминлаш масъулияти бу ташкилотларнинг раҳбарлари зиммасига юклатилишини эслатиб ўтамиз.

Пахта хом ашёси қайта ишлаш ва сақлаш билан машғул бўлган ишчилар, хизматчилар, муҳандис-техник ходимлар корхонада жорий этилган ёнғин хавфсизлиги тартибларига риоя қилиш тўғрисида йўл-йўриқ олган, ёнғин чиққан ҳолларда эса алоқа сигнализация ва ўт ўчириш воситаларидан фойдаланишга ўргатилган бўлишлари лозим. Алоҳида бинолар, омборлар ва цехлар учун ёнғин хавфсизлиги тўғрисида аниқ йўл-йўриқлар ишлаб чиқилади.

Кичик механизация воситаларининг барча ишчи органлари соз ҳолатда тутилиши, бошқарув шкафларининг эшиклари резина жипслаштиргичлар билан таъминланиши керак. Вақти-вақти билан машиналарнинг металл конструкциялари ва ишчи органларига илашиб қолган пахта толаларини олиб ташлаш зарур.

Қувватлантирувчи электр кабеллари транспорт воситаларидан шикаст етмаслиги учун чуқур қазиб, ётқизилади.

Пахта заводи ва пахта тайёрлаш пунктлари ҳудудида ишловчи тракторлар ва бошқа техниканинг газ чиқариш трубалари учқун сўндиргичлар билан таъминланади. Ички ёниш двигателларида мой ва ёқилғи тўкиладиган тешик бўлмаслиги лозим.

Хирмонлар орасидаги ёнғинга қарши оралиқлар 30 метрдан кам бўлмаслиги, хирмонларнинг шаклланиб, чўкиб бўлгандан кейинги баландлиги 8 метрдан ошмаслиги лозим.

Суюқ ёнилғида ишлайдиган иссиқлик генераторларининг туташмалари ва арматуралари ёнилғи оқиб чиқмайдиган қилиб, зичлаб монтаж қилинади.

Цех биноларида вақти-вақти билан технологик ускуналар ва қурилиш конструкцияларини ахлатлардан тозалаб туриш лозим. Технологик машиналарнинг подшипникларини мойламасдан ишлатишга йўл қўймаслик керак. Электр двигателлари ток муҳофазасига эга бўлишлари, клемли ва муҳофаза қутиларини чанг босишига йўл қўймаслик зарур.

Ички ёнғинга қарши сув қувурининг ҳар бир жўмраги туташтирувчи бошчаси ва устуни бўлган ўт ўчириш шланги билан таъминланади. Ўт ўчириш сув ҳавзаларига ҳамма вақт сув тўлдириб қўйилиши лозим. Сувдан хўжалик ёки бошқа эҳтиёжлар учун фойдаланишга йўл қўйилмайди.

ҚУЙИДАГИЛАР ҚАТЪИЙ МАН ҚИЛИНАДИ

— учқун сўндиргичлар билан жиҳозланмаган автотехниканинг пахта заводлари ва пахта тайёрлаш пунктлари ҳудудига кириши;

— чекиш ва очиқ алангадан фойдаланиш (махсус ажратилган жойдагина чекиш мумкин);

— эшиклари носоз ва ёпилмайдиган қувват танлаш шкафларидан фойдаланиш;

— симларни қувват танлаш шкафлари ва кичик механизация воситаларининг бошқарув тўсиқлари устидан ўтказиб улаш;

— пахта хом ашёсини иморатлар, бинолар, пахта омборлари ўртасидаги ёнғинга қарши оралиқларда жойлаштириш;

— ёт буюмлар ва материалларни пахта билан биргаликда сақлаш;

— ёнғинга қарши йўл-йўриқ олмаган шахсларни ишга қўйиш;

— электр ускуналар муҳофазасини ностандарт муҳофаза мосламалари ёки номинал параметрлари оширилган муҳофаза мосламалари билан алмаштириш.

Бундан ташқари, ҳудудида теримчилар вақтинча яшаётган иншоотлар жойлашган давлат хўжаликлари ва жамоа хўжаликларининг раҳбарлари бирламчи ўт ўчириш воситалари билан таъминланганлигига, электр симларининг созлигига ва улардан тўғри фойдаланилишига эътибор қилишлари зарур.

Ётоқ биноларида қуйидагилар қатъиян ман этилади:

— чекиш, шамлар ва керосин чироқлардан фойдаланиш;

— вақтинча печкалар ўрнатиш ва электр иситиш асбобларидан фойдаланиш;

— носоз электр симларидан фойдаланиш;

— тунги вақтларда эшикларни қийин очиладиган қилиб беркитиш;

— битта розеткага бир неча ток қабул қилгичларни улаш;

— электр чироқларни қоғоз ёки мато билан тўсиш.

ЁНҒИН ЧИҚҚАН ТАҚДИРДА:

дарҳол ёнғиндан муҳофаза қилиш хизматига хабар бериш;

одамлар ва техникани аланга ёниб турган жойдан олиб чиқиш чораларини кўриш;

мавжуд воситалар билан ўтни ўчиришга киришиш;

ўт ўчириш бўлинмаларини кутиб олиш ва уларнинг сув манбалари сари ўта олишини таъминлаш шарт;

Маҳаллий Давлат ёнғин назорати бўлимида пахта заводлари, пахта тайёрлаш пунктлари ва теримчиларнинг вақтинча яшаб турган жойларини ёнғиндан сақлаш масаласи юзасидан мукаммалроқ маълумот олиш мумкин.

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ ИЧКИ ИШЛАР БОШҚАРМАСИНИНГ ЁНҒИНДАН САҚЛАШ БУЛИМИ.

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КУНГИЛЛИ УТ УЧИРУВЧИЛАР ЖАМИЯТИ.

ХАВФСИЗЛИК ҚОИДАЛАРИГА РИОЯ ҚИЛИШ — СИЗНИНГ МАНФААТЛАРИНГИЗНИ ҲИМОЯ ҚИЛАДИ

ЭЛЕКТР ҚУВВАТИ УТАДИГАН СИМЛАР, ЭЛЕКТР АСБОБЛАРИ, ВИКЛЮЧАТЕЛЬ ВА РОЗЕТКАЛАРНИ ТАЪМИРЛАШДАН ОЛДИН ЭЛЕКТР ҚУВВАТИНИ УМУМАН ТАРМОҚДАН УЗИБ ҚУЙИНГ.

Осма электр узатиш линиялари тагида иншоотлар қурилишига ёки материалларнинг тўпланишига, электр симлари яқинида радио ва телевизион антенналарнинг ўрнатилишига йўл қўйманг.

Болаларни электр билан эҳтиёт бўлиб муомала қилишга ўргатинг. Уларга штепсель розеткалари билан ўйнаш, уларнинг ичига металл буюмларни тиқиш, осма электр узатиш линиялари тагида ўйнашнинг нақадар хатарли эканлигини тушунтириб қўйинг.

Электр симларини бўяш, оқлаш, уларнинг устидан гулқоғоз ёпиштириш;

ваннахоналар, подваллар, гаражлар, омборларни ёритиш учун кўчма электр чироқларидан фойдаланиш, симларга электр виключателларни осиб қўйиш;

заводда тайёрланган предохранителларни ҳатто қисқа муддатга бўлсада металл ўтказгичларга алмаштириш

ТАЪҚИҚЛАНАДИ

Узилган симни кўриб қолганда — унинг муҳофазасини ташкил қилинг ва бу ҳақда дарҳол ноҳия электр тармоғи бўлимига хабар қилинг.

Тармоқда кучланиш бор-йўқлигини билиш учун электр қуввати ўтадиган қисмларга қўл тегказиш, изоляцияси шикастланган симларга ёндошиш; узилган симга 10 метрдан камроқ масофага яқинлашиш

ҚАТЪИЯН МАН ЭТИЛАДИ

Агар киши электр кучланиши остига тушиб қолгудай бўлса — яланғоч қўл билан тега кўрманг. Дарҳол электр қувватини (рубильник ёки виключатель билан) узинг ёки ёғоч дастали болта ёки белкурак билан симни чопиб ташланг. Зарур бўлса жабрланувчини сунъий нафас олдиришга киришинг ва шошилинч суратда тиббиёт муассасасига мурожаат қилинг.

ТОШКЕНТ ЭЛЕКТР ТАРМОҚЛАРИ ИДОРАСИ.

«ЭРА» ЖУМҲУРИЯТ ТАЖРИБА-РЕКЛАМА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ АГЕНТЛИГИ.

«ЎЗБЕККОНЦЕРТ»

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ ССЖИ ХАЛҚЛАРИ
ДУСТЛИГИ САРОЙИДА
6, 7, 8, 9 ноябрь соат 16.00 ва 19.30 да
«ҚИЗИҚЧИ — 90» кўригининг ғолиби, кулги устаси
ҲОЖИБОЙ ТОЖИБОЕВ
ва
хушовоз хонанда
АБДУРАУФ ОЛИМОВ
ижросида

БАЙРАМ БАЗМИ

Касса соат 11.00 дан 19.00 гача ишлайди.
Телефонлар: 41-74-30, 45-92-13.

Узбекистон ССЖ Маданият вазирлиги
М. ҚОРИЕҚУБОВ НОМИДАГИ УЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ
В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ ССЖИ ХАЛҚЛАРИ
ДУСТЛИГИ САРОЙИДА
30 октябрь соат 19.00 да
К. Отаниёзов номли Хоразм давлат филармониясининг яккахонлари ҚҚМССЖда хизмат кўрсатган артист Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати
Каримбой РАҲМОНОВ
ва
Ўзбекистон ССЖда хизмат кўрсатган артист
Гавҳар МАТЕҚУБОВАларнинг

КУЙ ВА ҚЎШИҚ БАЗМИ

ПРОГРАММАДА: ўзбек, тожик, туркман, қорақалпоқ, афғон ва ҳинд қўшиқ ва рақслари ижро этилади.

Программани — Мамасоли ҲОЛМАТОВ олиб боради.

Чипталар Халқлар дўстлиги саройи кассаларида соат 11.00 дан бошлаб сотилмоқда.

Д.—1907. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс: 64684. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12